KULTÚRA

ROČNÍK XXII. – č. 14 **DVOJTÝŽDENNÍK ZÁVISLÝ OD ETIKY** 10. JÚLA 2019

Vydáva FACTUM BONUM, s. r. o. • Šéfredaktor TEODOR KRIŽKA • Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava • mobil: 0911 286 452 • e-mail: kultura@orangemail.sk • Cena 1,60 €

Otec biskup František Rábek sa prihovára slovenským pútnikom do Blatnohradu počas sv. omše. Snímka: René Pavlík

Čo sa tu stalo pred 1 150 rokmi?

FRANTIŠEK RÁBEK

BISKUP

V tomto roku je tomu presne 1 150 rokov, ako sa na tomto mieste odohrali niektoré významné udalosti. Tak ako sme počuli v evanjeliu, že Ježiš poslal svojich apoštolov, aby šli do celého sveta, tak ich cez Cirkev vysiela znova a znova v každej generácii. V deviatom storočí sa uskutočnilo takéto vyslanie apoštolov Slovanov, svätých Cyrila a Metoda k našim predkom. Svätí bratia chceli mať svoje pôsobenie medzi Slovanmi potvrdené aj Apoštolskou Stolicou, preto šli do Ríma, aby pápežovi Hadriánovi predstavili svoju prácu, aby získali potvrdenie na hlásanie evanjelia a slávenie liturgie v reči našich predkov, a tiež aby dali vysvätiť za kňazov svojich spolupracovníkov, pretože zatiaľ bol kňazom jedine Konštantín – Cyril. Zdalo sa, že ich návšteva Ríma bola úspešná. Pod ich dobré prijatie a schválenie liturgie v reči ľudu sa vo veľkej miere podpísal vládca Panónie, knieža Blatnohradu – Koceľ. On mal veľmi dobré kontakty na Rím – podľa všetkého bol v dobrom vzťahu so správcom Apoštolskej knižnice, bibliotékarom Anastáziom. Na Vianoce 868 pápež Hadrián položil slovanské knihy na oltár v bazilike Santa Maria Maggiore a rozhodol o vysvätení slovanských učeníkov za kňazov. Na kňaza bol vysvätený Metod, Gorazd a zrejme ešte niektorí zo Sedempočetníkov, čo sa udialo niekedy začiatkom roku 869. Toho roku je to teda 1 150 rokov. Vo februári chorý Konštantín – Cyril, ktorý vstúpil v Ríme do kláštora, zomiera. Metod sa s ostatnými na základe výslovnej prosby zomierajúceho Cyrila vracia smerom na Veľkú Moravu. Cestou však prichádza ku Koceľovi – sem na Blatnohrad. A tu opäť Koceľ zohráva významnú úlo-hu: nebol spokojný s tým, že Metod je iba kňazom. Ak sa mali slovanské kraje aj cirkevne osamostatniť, potrebovali svojho biskupa. Preto robí Koceľ odvážne rozhodnutie. Metoda posiela späť do Ríma aj so skupinou svojich veľmožov, ktorí mali podporiť jeho žiadosť, a niekedy na jeseň v tom istom roku – teda opäť pred 1150 rokmi bol Metod v Ríme vysvätený za biskupa, menovaný za arcibiskupa pre Panóniu a Moravu. Metod sa už ako biskup opäť vracia na Blatnohrad ku Koceľovi. Pretože v tom čase boli na Veľkej Morave nepokoje, zostáva za čas pôsobiť tuná a tento chrám, na základoch ktorého slávime sv. omšu, sa stal katedrálou sv. Metoda.

Tieto udalosti tu ožívajú pred naším duchovným zrakom a ich vplyv na tomto mieste môže pôsobiť aj na nás.

Bez Blatnohradu, bez Koceľovej aktivity by asi nebolo potvrdené dielo svätých bratov, bez jeho podpory by sa Metod nestal biskupom a nemohol by rozvinúť a dokončiť dielo, ktoré začali spolu s bratom Konštantínom.

Iste, aj v našej dobe sú nositeľmi apoštolského poslania tí, ktorým toto poverenie dal cez Cirkev sám Pán, no aby sme ho dokázali uskutočňovať, aby prinášalo ovocie, na to potrebujeme aj podporu a pomoc kresťanských laikov. Tu nejde o to, aby sa apoštolská činnosť diala v službe politikom, s nejakým prepletením s nositeľmi moci. Koceľ si nijako nenárokoval ovplyvňovať činnosť Vierozvestcov, ale ju podporoval a napomáhal. A toto je dôležité aj v našej dobe. Aby bolo čím viac šľachetných laikov, ktorí rozličným spôsobom napomáhajú apoštolskú činnosť biskupov a kňazov. Našou úlohou zasa je, aby sme túto podporu nezneužívali pre nejaké osobné záujmy, lež nezištne plnili naše poslanie, ako to robil aj svätý Metod, keď znášal aj väznenie a potom obetavo a verne pracoval na rozvoji cirkevného života ľudu, ktorý mu bol zverený.

Vďaka tomu, že v každej generácii Pán cez Cirkev neprestal posielať nástupcov apoštolov aj k nášmu národu i národom žijúcim v tejto oblasti – a to až po naše časy –, vďaka tomu môžeme aj my dnes na tomto mieste počúvať Jeho slovo, stretnúť sa s Ním v spoločenstve Cirkvi, v Eucharistickom chlebe a takto posilnení môžeme v našich pomeroch uskutočňovať Božiu vôľu, spolupracovať na tom, aby Božie kraľovanie zošľachťovalo náš svet.

Koceľ nebol oficiálne vyhlásený za svätého. Nenápadne odišiel do minulosti. Môžeme však predpokladať, že tento šľachetný kresťanský laik je vo večnosti v spoločenstve aj s našimi Vierozvestcami, a tak môžeme aj na jeho príhovor prosiť dnes a na tomto mieste o takých kresťanských laikov, ktorí by sa podľa svojich možností zapájali do napomáhania apoštolskej činnosti nositeľov evanjelizačného poslania bez toho, že by chceli z toho čerpať výhody pre svoje politické či ekonomické zámery, ale z lásky ku Kristovi pre dobro ľudí. Nech nám je toto sväté miesto i toto veľké výročie vzácnym podnetom – tak pre nás kňazov a biskupov, ako aj pre vás, bratia a sestry, kresťanskí laici.

Zalavár – Blatnohrad 22. 6. 2019

Kontra

TEODOR KRIŽKA

Pani profesorka Oľga Čarnogurská počas spomienky na pána prezidenta Jozefa Tisu pred Justičným palácom v Bratislave tohto roku veľmi múdro poznamenala, že sily nepriateľské katolicizmu vnímajú národy verné Kristovi ako reťaz pospájanú z ohniviek a ich snahou je nájsť to najslabšie ohnivko, kde sa dá reťaz pretrhnúť.

Zdá sa, že v ostatnom čase si veľmi dobre vytipovali ako slabnúce ohnivko práve Slovensko. Vládnuci Smer, ktorý sa za života otca kardinála Korca viac či menej ostýchal kupovať si priazeň protikresťanského zahraničia, s odchodom otca kardinála na večnosť akoby stratil motív kontinuálne pokračovať v stabilizácii štátu a začal hádzať udičky smerom k liberálom. V tichosti i otvorene im posúva rozličné (g)hranty v naivnej nádeji, že sa im podarí prekĺznuť pascou budúcich volieb do Národnej rady SR. Lenže sily vytvorené iným kapitálom, aký podporuje Smer, by najradšej nastolili úpne novú, liberálnu paradigmu. Niet divu, pretože v USA začínajú prehrávať a Trumpove víťazstvá povzbudzujú aj vnútornú európsku opozíciu k aktivitám, ktoré sa im zjavne nepáčia. Navyše aj Putin nedávno na zasadnutí G20 v Japonsku otvorene vyhlásil, že liberálna tyrania končí. Že nie je úlohou potlačiť ju silou, ako sa to pokúša ona voči názorovým oponentom, ale argumentmi samého života, ktorý si vyžaduje zachovať národnú kultúru, prirodzenú podobu rodiny a brániť ľudské práva.

U nás na Slovensku slniečkárske šialenstvo, zdá sa, meškalo za jeho nástupom na Západe. Preto je podivuhodné, že práve v čase, keď sa Západ pomaly začína spamätávať, chystá sa "slniečko" u nás nastoliť svoj diktát.

Netreba byť nijakým analytikom, aby pozorovateľ videl systematickú prácu na budúcom štátnom prevrate. Už dnes totiž prezidentka z liberálnej liahne vysiela signály, ktoré majú protiústavný charakter, keď sa pokúša narúšať kultúrnu a etickú zvrchovanosť, o ktorú sa tak urputne zvádzal zápas v minulom období, nehovoriac o výmysloch spriaznených deštrukčných síl zbaviť slovenský jazyk prioritného postavenia v Slovenskej republike.

Načase zobudiť sa, Slovensko! Načase prestať sa vadiť a hľadať všetky možnosti, ako zabrániť prevratu.

Mediálne útoky proti kresťanstvu sa neustále stupňujú

V poslednej dobe sa čoraz častejšie objavujú filmy a rôzne „umelecké" diela vulgárne urážajúce alebo zosmiešňujúce cirkev, kresťanstvo, resp. vieru v Pána Boha. Napríklad len nedávno musela Rada pre vysielanie a retransmisiu pokutovať televíziu JOJ za jeden diel seriálu Ministri, v ktorom boli kňazi a katolícka cirkev otvorene dehonestovaní. Zdá sa mi, že je v tom akési silené vytváranie kontroverznosti. Akoby tvorcovia týchto „diel" kalkulovali s tým, že otvorený útok na cirkev zviditeľní ich tvorbu a škandalózny obsah pritiahne viac divákov.

Takto som bol upozornený aj na poľský film „Klérus", po poľsky „Kler". Čo hovoria recenzie o tomto filme? Hlavnými postavami filmu sú štyria kňazi, ktorým tvorcovia filmu pripísali skutočne čudesné vlastnosti. Jeden je alkoholik a sukničkár, druhý mocibažný karierista, tretí je pedofil a štvrtý je korupčník. Môžeme sa pýtať, či tvorcovia tohto filmu neprezentujú takýto pohľad na katolícku cirkev zámerne, s cieľom poškodiť a očierniť cirkev ako celok. Veď vieme, že cirkev má v Poľsku veľmi silné postavenie, čo rôznym liberálno-ľavicovým existenciám prekáža v presadzovaní liberálnych „trendov".

Netvrdím, že sa v cirkvi nenájdu čierne ovce, že neexistujú individuálne zlyhania, ale vytvárať obraz o kňazoch ako o skupine zhýralcov, zlodejov a smilníkov je hrubé skresľovanie skutočnosti a osočovanie. A takýto film vytvárajúci negatívne emócie voči cirkvi si mohli slovenskí diváci pozrieť na viacerých filmových festivaloch. Vraj film pranierujúci (skôr by som povedal, že urážajúci) cirkev je odvážny, a preto by mal byť dostupný pre slovenských divákov.

A opäť sa dostávame k politike dvojakého metra, pretože iný, tiež mimoriadne odvážny film, sa do slovenských kinosál nedostal. Ide o nový americký film „Unplanned", ktorý prináša šokujúci príbeh ženy bojujúcej proti potratovému biznisu. Tento film je nakrútený podľa skutočných udalostí a zobrazuje príbeh Abby Johnsnovej, ktorá pracovala v spoločnosti „Planned Parenthood", ktorá je najväčším hráčom v oblasti „potratového priemyslu". Ako zamestnankyňa tejto firmy však odhalila ohavnosť a zvrátenosť tohto biznisu a stala sa jednou z najväčších bojovníčok proti potratom. Film sa začal v USA premietať koncom marca a už v prvých dňoch zaznamenal mimoriadne vysokú návštevnosť. Napriek žiadostiam i petíciám nebol tento film distribútormi zaradený do slovenských kín.

Takže tu máme dva filmy, dva rôzne námety a dva rozdielne prístupy. Prvý film, ktorý hanobí cirkev a vytvára negatívne emócie voči duchovenstvu, je liberálnym médiami propagovaný a na filmových festivaloch protežovaný. Naopak, dobre spracovaný a v zahraničí úspešný film, ktorý odsudzuje praktiky potratového biznisu je u nás takmer neznámy a je len málo pravdepodobné, že sa vôbec dostane aj do kinosál.

V súčasnosti je viac ako zrejmé, že už aj filmový a zábavný priemysel meria dvojakým metrom, pričom sa snaží pretláčať najmä liberálnu agendu. Aj filmy, ako napríklad vyššie spomenutý film „Klérus", ktoré útočia na cirkev, nie sú podľa môjho názoru náhodou. Náuka cirkvi a jej morálne hodnoty sa totiž nemôžu meniť podľa želania progresívnych liberálov, a to im práve na cirkvi a kresťanskom náboženstve tak veľmi vadí. Asi aj preto je v poslednej dobe filmovo-mediálny útok proti katolíckej cirkvi a kňazstvu taký vyostrený.

MILAN UHRÍK
poslanec NR SR
za ĽS Naše Slovensko

Upozornenie!
Najbližšia Kultúra č. 14 vyjde s dátumom
11. september 2019
Želáme vám príjemné leto!

Prosba k priaznivcom Kultúry

Najľahšia forma podpory nášho časopisu je predplatné, z ktorého príjem je predsa len o málo väčší ako zo stánkového predaja.

Predplatiť Kultúru si môžete jednoducho na e-maile: **Ganisinova.Renata@slposta.sk**

Nepoľavujte v ušľachtilom úsilí, prispejte na číslo účtu Kultúry v Slovenskej sporiteľni

IBAN

SK6909000000000170427664

Žaludi a iné medové motúzy

Nedávno ohlásil vznik novej strany na slovenskej politickej scéne exprezident Kiska. Pri sledovaní úvodnej tlačovej konferencie som zostal v nemom úžase, kam až môže zájsť a čo spôsobiť strata súdnosti. Neskúsený tím plný nevýrazných osobností (výraznejšie zrejme tento projekt odmietli) bol navonok prezentovaný ako jeho jednoznačná prednosť. Zvyšok boli iba prázdne frázy predsedu, nesplniteľné sľuby a neúprimné úsmevy... Vlasy mi stáli dupkom a rozmýšľal som, kto môže skočiť na háčik takémuto nepodarenému ochotníckemu divadlu. Korunu tomu celému „projektu" dali jeho tvorcovia samotným názvom. Vraj Za ľudí! Človek obvinený z daňových podvodov, ktorý nebol schopný sám od seba vrátiť ani neprávom nadobudnutý pozemok ide bojovať za ľudí! Nonsens. Odvtedy sa líder „žaluďov" už dokonca nechal aj počuť, že sme moderná krajina a teda by sme mali rozhodne prijať niekoľko tisíc migrantov. Pomerne bizarný výrok, čo poviete? Rovnako, že „ak bude treba" zorganizuje aj ďalšiu revolúciu v našich uliciach. Vskutku demokratický prístup k volebnému výsledku, len čo je pravda. A tak trochu azda i nechcené priznanie... V novej strane s nízkymi preferenciami vládne evidentné zúfalstvo a tak sa môžeme už čoskoro tešiť na ďalšie podobné perličky, ktoré budú mať ambíciu zaujať.

Pri sledovaní onej tlačovky som si uvedomil ešte jednu zaujímavosť, ktorá sa u nás stáva pomaly, ale isto pravidlom. Takmer všetky strany, ktoré vznikli v ostatnom období (ale i niektoré staršie) majú v názve presný opak toho, čo robia, resp. akú agendu v spoločnosti presadzujú.Ak nepočítam spomenuté trápne divadlo Andreja Kisku a prvoplánový, no predovšetkým úsmevný názov jeho strany, sú tú aj ďalší horúci adepti na cenu zanekompatibilitu. Názvu strany vs. skutkov. Tak napríklad Beblavého Spolu chce na jednej strane spájať, dokonca aj názov strany naznačuje to isté, no politická minulosť pána predsedu hovorí niečo úplne iné. V ostatnej dekáde je už v tretej strane a to nejaký čas stihol byť i nezávislý. Nikde nevydržal azda ani jedno kompletné volebné obdobie, idúcky rozštiepil, čo sa dalo, ale oficiálne ide spájať. To by vraj chcel! Tak teda spolu, či od seba, pán Beblavý? Progresívne Slovensko svojou podporou všetkých možných deviácií spôsobuje jednoznačný úpadok spoločnosti. O rok, o dva, o desať... Záleží iba na našej odolnosti a zdravom rozume. Z progresu sa nám razom vykľul regres! Líder Sme rodina je pre zmenu nie veľmi rodinne založený. Alebo aspoň nie tak ako chápeme tradičnú rodinu my ostatní. Komediant Matovič môže zasa spokojne odstrihnúť záver svojej skratky OĽANO, pretože zostal v strane už pomaly sám. Osobnosti (ak tam vôbec niekedy boli) odišli a zostali iba tí obyčajní, hoci sám predseda je rozhodne neobyčajný! Liberálne KDH má stále čoraz menej spoločného s kresťanstvom a Slovenská národná strana... Ach! Škoda reči. Každý len tliacha a mláti prázdnu slamu, pričom skutky sú v príkrom rozpore s proklamovanými ideami. Veru, čudné časy žijeme, priatelia.

JÁN KŠIŇAN

František Vnuk

K 70. výročiu neúspešného komunistického pokusu o rozkol v Cirkvi

V februári 1948 sa komunisti krutou revolučnou cestou zbavili svojich buržoáznych partnerov a prebrali do rúk vládnu moc v Česko-Slovensku. Na totálne ovládanie obyvateľstva ostávalo už iba zúčtovanie s Katolíckou cirkvou, s posledným triednym nepriateľom, ktorý ohrozoval ich absolútnu kontrolu národa na všetkých úsekoch verejného i súkromného života. K tomuto účelu mal slúžiť projekt národnej cirkvi. Inými slovami: odpútať Katolícku cirkev od jej zviazanosti s Rímom, podrobiť si ju a urobiť z nej takú slúžku režimu, akou bola Pravoslávna cirkev v Sovietskou zväze. Projekt plánovala a prevádzala tzv. „církevní šestka“ zriadená Ústredným výborom Komunistickej strana Česko-Slovenska v októbri 1948. Šestka pozostávala z týchto členov: Alexej Čepička (predseda), Zdeněk Fierlinger, Václav Kopecký, Viliam Široký, Zdeněk Nejedlý a Vladimír Clementis.

V apríli-máji 1949 komunisti nadobudli presvedčenie, že ich pokusy dosiahnuť dohodu s biskupmi Česko-Slovenska, nemajú vyhliadky na úspech. Biskupi totiž rezolútne odmietli prijať také požiadavky vlády, ktoré „boli v rozpore s Božími a prirodzenými právami a zákonmi“. Následne komunisti vystúpili s projektom národnej od Ríma nezávislej cirkvi. Biskupov obvinili z nelojálneho postoja voči štátu a vyhlásili, že dohoda sa uskutoční bez biskupov, iniciatívou „drobného kléru a pracujúceho veriaceho ľudu“. Predstaviteľom týchto vláde lojálnych apracujúcu triedu národa reprezentujúcich zložiek mala byť „Katolícka akcia“.

Prvé kroky v tomto smere sa začali v máji 1949, keď boli pri krajských a okresných národných výboroch (KNV a ONV) zriadené cirkevné referáty.Ich úlohou bolo sledovať, kontrolovať a usmerňovať náboženský život v každej obci a osade. Osobitná pozornosť sa mala venovať činnosti jednotlivých kňazov, mali sa zisťovať ich postoje k režimu, ich osobné vlastnosti a slabosti, ich vplyv v prostredí, v ktorom pôsobia. Na tomto podklade boli kňazi postupne rozdelení do štyroch skupín:

1. vlasteneckí kňazi, ochotní spolupracovať s režimom;
2. nerozhodní, ale potenciálni spolupracovníci;
3. politicky neutrálni, ale bez vyhliadky na spoluprácu;
4. vyložene reakční a zaujatí voči režimu.

Spomedzi vlasteneckých kňazov a „pokrokových katolíckych laikov“ bolo koncom mája 1949 vybraných asi 70 delegátov, ktorí boli pozvaní na konferenciu do Prahy, ktorá sa bude konať 10. júna. Iba v Prahe im prezradili pravý cieľ ich stretnutia: založenie Katolíckej akcie, ktorá mala byť celonárodným hnutím veriaceho ľudu a „drobného duchovenstva“. Hneď bol ustanovený aj Celoštátny výbor Katolíckej akcie (KA), ktorého predsedom sa stal Ing. Ferdinand Pujman, režisér opery Národního divadla v Prahe a ta-jomníkom Vojtech Török, učiteľ a poslanec z Trstenej.

Zhromaždenie prerokovalo vopred pripravený Ohlas Katolíckej akcie, ktorý bol „jednomyseľne prijatý“ a adresovaný slovenskej a českej verejnosti.

Ohlas začína priam dojemným vyznaním: „Boli sme a vždy budeme vernými údmi Cirkvi rímskokatolíckej. Uznávame Sv. Otca za viditeľnú hlavu cirkvi, podrobujeme sa mu vo všetkých veciach, týkajúcich sa viery, mravov i cirkevnej disciplíny a čo súvisí s otázkou večnej spásy veriacich...“

Úprimnosť tohto vyznania oslabujú a spochybňujú však ďalšie vety, ako je odsúdenie kapitalizmu, ktorý je „stelesnením sebectva v živote hospodárskom i súkromnom“ a sklamanie nad neúspechom rokovaní medzi Cirkvou a štátom, za čo nesú plnú zodpovednosť biskupi! Vraj, už „sa zdalo, že rokovanie bude úspešné, pretože vláda bola ochotná vo všetkých otázkach vyjsť všetkým oprávneným požiadavkám Cirkvi v ústrety... Ale teraz tie rokovania uviazli, pretože, ako sme sa informovali, niektorí cirkevní predstavitelia neboli ochotní splniť základné predpoklady dohody: totiž jasné vyhlásenie lojality k Republike, čo pre nás, veriacich, je samozrejmým príkazom, vyplývajúcim zo slov apoštola Pavla.“

A pretože biskupi nie sú ochotní rokovať so štátom, „chápeme sa iniciatívy my, aby sme zabezpečili úspešný a pokojný vývoj Katolíckej cirkvi u nás.“

V závere Ohlasu sa už výhražne hovorí: „Ako dobrí občania ľudovodemokratického štátu odmietame so všetkou rozhodnosťou akékoľvek pokusy zo zahraničia, ktoré by zasahovali do výsostných práv nášho ľudu a štátu a ktoré by chceli v našich radoch rozsievať nepokoj. Nemôžeme z cudziny prijímať nijaké príkazy politickej povahy - vo vnútroštátnych veciach jediným a právoplatným rozhodcom je český a slovenský ľud.“ Tou neželateľnou cudzinou bol Vatikán.

Text Ohlasu bol uverejnený v tlači, opätovne vysielaný v rozhlase a rozširovaný v plagátovej forme. Pod ním sa uvádzalo asi 130 podpisov, pri čom polovička podpisov bola zo Slovenska. Ďalšie sa usilovne zbierali, aby sa v čo najkratšom čase nazhromaždilo aspoň milión podpisov.

Pri zbieraní podpisov boli komunisti neúnavní, dotieraví a hlavne vynaliezaví. Sústreďovali sa na „masy a drobné duchovenstvo.“ Zvolávali sa dekanátne stretnutia kňazov a podpisy na prezenčnej listine sa často uvádzali ako súhlas s Ohlasom KA. Na niektorých miestach sa od predstaveného kláštora vyžiadal zoznam rehoľníkov a ich mená sa potom objavili na listine podpisovateľov Ohlasu. Mnohé osoby sa dostali medzi podpisovateľov Ohlasu bez vedomia a tak sa tam objavili aj mená ľudí dávno mŕtvych.

Školy, úrady a znárodnené podniky organizovali schôdzky zamestnancov, kde potom odzneli prednášky „o cieľoch Katolíckej akcie“, nakoniec sa obyčajne položila otázka, kto je proti dohode Cirkvi so štátom. Bola to otázka, proti ktorej zriedka mohol niekto namietať. Na to zhromaždenie „jednohlasne odsúdilo činnosť reakčných biskupov, ktorí nechcú dohodu“. Často sa stávalo, že sa zo schôdzky poslal biskupom telegram s výzvou uzavrieťtakú dohodu. Účastníci potom podpisovali, alebo dávali súhlas k podpisu na Ohlas KA. Aj tu sa stávalo, že na Ohlas sa dostali všetky osoby na prezenčnej listine, teda často aj nekatolíci.

Katolícka hierarchia sa nepozerala na vývoj udalostí pasívne. Dňa 15. júna sa katolícki biskupi zišli v Olomouci a vydali pastiersky list Hlas českých a slovenských biskupov a ordinárov veriacim v hodine veľkej skúšky. Tu podávajú biskupi svoju verziu udalostí. Rozhodne sa ohradzujú proti tomu, že by cirkevná hierarchia bola „protištátna a reakčná“.

Sťažujú sa: „Najbolestnejšie pri tom všetkom je však to, že nemáme nijaké možnosti obhájiť sa proti nepravdivým útokom. Robia sa všemožné pokusy vyradiť nás úplne z pastierskeho úradu a riadenie Cirkvi si privlastňujú ľudia neveriaci, ľudia od Cirkvi odpadlí.“ Potom stanovujú podmienky, za ktorých sú ochotní rokovať so štátom o dohode:

1. uznanie kresťanského svetonáhľadu vo verejnom živote a výchove;
2. uznanie duchovnej právomoci pápeža;
3. odvolanie opatrení, ktoré ohrozujú náboženskú slobodu;
4. zastavenie vydávania buletínu Vestnik katolíckeho duchovenstva;
5. odvolanie výnosu ministerstva školstva o uprázdnení cirkevných úradov a benefícií, o obmedzení slobody zhromažďovacej a spolkovej;
6. zrušenie zákazu exercícií a iných náboženských úkonov;
7. vláda prestane podporovať KA a nebude nútiť veriacich, aby dávali na ňu svoje podpisy.

V závere sa biskupi obracajú na veriacich: „Zostaňte verní biskupom, ktorí s vami trpia a nedajte sa zlomiť ani vtedy, keby k vám nemohol preniknúť ich hlas. Cirkev je nezničiteľná a trpieť pre Krista je najväčšou slávou. Nedajte sa pomýliť falošnými prorokmi a varujte sa pred dravými vlkmi i keď prichádzajú v rúchu ovčom.“

List, ktorí podpísalo 7 slovenských a 7 českých biskupov, bol osobitnými kuriérmi doručený na každú farnosť večer dňa 18. júna a mal sa čítať pri každých bohoslužbách v nedeľu dňa 19. júna 1949. Ale aj komunisti sa dozvedeli o liste a v časných ranných hodinách dňa 19. júna prišiel na každú faru príslušník bezpečnosti, ktorý si vyžiadal od kňaza pastiersky list a výslovne zakázal jeho čítanie, alebo akúkoľvek zmienku o ňom.

Napriek tomuto zákroku asi jedna tretina (podľa katolíckeho prameňa asi polovička) kňazov list neodovzdala a prečítala ho veriacim. Ale aj mnohí z tých, čo list odovzdali, oboznamovali veriacich s jeho obsahom vlastnými slovami. Ľud sa takto dozvedel o pravých dôvodoch odmietavého stanoviska svojich biskupov a jednoznačne s nich pevným postojom súhlasil.

Súčasne zasiahol do aféry aj Vatikán. Dekrétom Kongregácie Sv. Ofícia z 20. júna 1949 cirkevná vrchnosť odsúdila komunistami sponzorovanú „Katolícku“ akciu ako podvodnú, lebo chce „naviesť katolíkov Republiky, aby odpadli od Katolíckej cirkvi a odstúpili od poslušnosti povinnej zákonitým pastierom Cirkvi.“ Preto „všetci, ktorí sa k nej pripojili a pripoja, ako schizmatici a odpadlíci... upadnú do exkomunikácie... v zmysle kánona č. 2314...“ Vatikánske rádio opätovne vysielalo toto varovanie.

Na Slovensku bol účinok zákrokov našich biskupov a Vatikánu bezprostredný a pre komunistickú moc zdrvujúci. Podpisovatelia hromadne odvolávali svoje podpisy (obyčajne listovne u biskupov a kňazov, alebo verejným vyhlásením, ktoré vyvesili pri vchode do kostola). Ústredný výbor KA reagoval na tieto nečakané kroky biskupov a Vatikánu dňa 1. júla 1949 vyhlásením, v ktorom háji svoje „dobré a čisté úmysly“ a vyslovuje poľutovanie nie nad svojím konaním, ale nad „nepochopením“ zo strany Cirkvi.

Vládne orgány reagovali oveľa ráznejšie a boľševicky tvrdo. Ministerstvo školstva vydalo nariadenie o neúčinnosti trestov ukladaných „vlasteneckým kňazom z politických dôvodov“. Na zasadnutí vlády dňa 21. júna minister spravodlivosti Alexej Čepička vyhlásil, že vláda „nedovolí aby arcibiskupi a biskupi terorizovali a znásilňovali slobodu presvedčenia vlasteneckých kňazov, ktorí zachovávajú vernosť Republike. Vlasteneckých kňazov vezme vláda do ochrany... a proti záškodníkom, provokatérom a vyvolávačom rozbroja a nepokoja zakročí.“

A tu slovenský veriaci ľud sa spontánne postavil na obranu svojich pastierov. V očakávaní, že vláda zasiahne proti kňazom, ktorí čítali pastiersky list, alebo verejne odsudzovali rozkolnícku Katolícku akciu, obyvatelia slovenských dedín a mestečiek konali odvážne a odho-dlane; spôsobom, aký komunistickí držitelia moci určite neočakávali. V Správe povereníka spravodlivosti o priebehu a výsledkoch trestných konaní pre násilnosti a vzbury spáchané v súvislosti s Katolíckou akciou (z 1. 12. 1949) sa uvádza:

„Počnúc dňom 19. júna začali po dedinách veriaci, najmä ženy, strážiť vo dne v noci svojho duchovného, ktoré stráženie sa na niektorých miestach menilo v násilné porušenie verejného poriadku spojené s telesným stíhaním funkcionárov KSS, ľudových orgánov a členov SNB, ktorí buď úradne alebo súkromne do obce sa dostavili...

K zhluknutiu väčšieho rozsahu a k násilnostiam došlo v týchto obciach:

Bratislavský kraj: Drahovce, Veľké Úľany, Dolná Krupá, Borský Sv. Mikuláš.Nitriansky kraj: Šahy, Dvory nad Žitavou, Tvrdovce, Šurany, Levice, Dulovce, Klátová Ves.

Banskobystrický kraj: Brusno, Medzibrod, Heľpa, Bacúch, Lutila, Štiavnické Bane, Zvolen.

Žilinský kraj: Čadca, Komjatná, Rabča, Valča, Zliechov, Dolný Kubín, Mariková, Trstená, Beluša, Nemšová, Dolná Súča.

Košický kraj: Levoča, Huncovce, Dvorianky.

Prešovský kraj: Široké, Valkov, Dlhé nad Cirokou.

[...]Okrem toho došlo k zhluknutiam, ktoré boli menej nebezpečnej povahy, pri ktorých sa stali násilnosti len menšieho dosahu, alebo vôbec nedošlo k násilnostiam v ďalších obciach: Dolná Súča, Nemšová, Váhovce, Riečnica, Nesluša, Stará Bystrica, Kláštor pod Znievom, Bobrov, Strečno, Beluša, Detva, Dolné Plachtince, Demandice, Dvory nad

Žitavou, Opatovce nad Žitavou, Bojnice, Nové Sady, Trebichava, Pavlovce nad Uhom, Brezovica nad Torysou a inde.

[...]Zhluknutí v týchto prípadoch sa zúčastnilo dohromady 22-25 000 osôb. Trestné oznámenie bolo podané na 1136 osôb, pričom bol vzatý pa-tričný zreteľ na iniciatívnosť páchateľov, ako aj na návodcovskú činnosť a triedne zameranie. Počet odsúdených činí 467 osôb, počet oslobodených 289 osôb, podmienečné tresty boli uložené 70 osobám...“

Podľa inej úradnej správy „počet odsúdených z 34 obcí činil 467 osôb, odsúdených dohromady na 547 rokov.“

Medzi odsúdenými „za aktívnu účasť na zhluknutiach a výtržnostiach spojených s Katolíckou akciou“ bolo aj niekoľko kňazov. Tak, napríklad, v Drahovciach bol zaistený kňaz Štefan Szabo, v Dolnom Kubíne Viktor Trstenský, v Bacúchu Róbert Róm, v Dolnej Súči Ladislav Laco, v Ú-ľanoch Michal Boršoš, v Rabči František Irha a v Komjatnej (Daniel Árvay-Oravský) a ďalší.

Tieto vzbury, ktoré prebiehali od 19. júna do 10. júla 1949, patria k najmasovejším prejavom odporu proti komunistickému režimu v Č-SR. Počtom účastníkov a krutými zásahmi, zaistením a trestami postihnutých osôb ďaleko prevýšia sviečkovú manifestáciu. Bohužiaľ, neboli celoštátne. Vyskytli sa iba na Slovensku a preto nemohli v patričnej miere ovplyvniť proticirkevnú politiku pražského politbyra.

Pre komunistov – a hlavne slovenských komunistov – boli však vážnym varovaním a prinútili ich nielen k zmene taktiky, ale aj k niektorým nepríjemným úkonom: dňa 1. júla 1949 Povereníctvo školstva sa obracia na biskupov a niektorých kňazov so žiadosťou, aby pôsobili na ľud a tíšili rozbúrenú situáciu (čo biskupi aj urobili).

S nebezpečným vývojom situácie sa zaoberal aj organizačný sekretariát ÚV KSS na svojom zasadnutí dňa 14. júla 1949, kde generálny tajomník KSS, Štefan Bašťovanský charakterizoval priebeh KA na Slovensku ako prejav zostrujúceho sa triedneho boja: „Triedny nepriateľ nespí a to, čo sa deje na Slovensku je jeden zo spôsobov, ako sa prejavuje.“ Karol Bacílek bol v svojom posudku úprimnejší: „Myslím, že si treba povedať otvorene, že sa nám nepodarilo presvedčiť veľkú väčšinu národa...“

V auguste 1949 si komunisti uvedomili, že ich úsilie o schizmu cestou „Katolíckej“ akcie sa nevydarilo, so zbieraním podpisov na Ohlas KA sa prestalo a celá záležitosť okolo KA sa odsúva na bočnú koľaj. Katolícke noviny boli síce naďalej tlačovým orgánom „Katolíckej“ akcie, formálne fungovalo slovenské ústredie KA (predsedom slovenského ústredného výboru bol laik Dr. Jozef Kyselý, tajomníkom exkomunikovaný kňaz Ladislav Škoda), existovali krajské i okresné výbory„Katolíckej“ akcie, ale to boli papierové organizácie bez členstva i bez činnosti. Občas sa v novinách objavila o nich nejaká zmienka, ale po r. 1951 prestalo aj to.

Komunistický pokus o vytvorenie národnej a od Ríma odštiepenej cirkvi, stroskotal na pevnom postoji episkopátu a hrdinskom odhodlaní slovenského veriaceho ľudu.

FRANTIŠEK VNUK

(Pokračovanie z Kultúry č. 9)

Nie všetky štáty otvárali imigrantom brány dokorán a vítali ich s jasotom. Kvôli tým „tvrdohlavým“, ktoré odmietali „veľký prínos“ z Afriky a Blízkeho východu, vymyslel predseda Európskej komisie Jean Claude Juncker a spol. pre jednotlivé európske štáty ‚kvóty‘, čiže povinnosť prijímať tisíce imigrantov. Štáty, ktoré ich nechceli prijať, sa mohli vykúpiť 250 000 eurami na jedného imigranta. (Štyria odmietnutí imigranti = 1 milión eur)! Podľa akejsi tabuľky zostavenej v Bru-seli, Slovensko malo prijať zhruba 1500 imigrantov. Za tento nezmysel hlasovali aj niektorí slovenskí europoslanci: Monika Flašíková (SMER-SD), Miroslav Mikolášik (KDH), József Nagy (Most-Híd), Boris Zala (SMER-SD) a Vladimír Maňka (SMER-SD).

DARINA VERGESOVÁ

Črepky z Nemecka (2)

Tuvia Tenenbom je americko-izraelský spisovateľ, dramatik, novinár, esejista a autor knihy Sám medzi utečencami (Allein unter Flüchtlingen). Venoval sa v nej moslimom v Nemecku po roku 2015. Viedol rozhovory s niektorými politikmi a imigrantmi. Od imigrantov chcel vedieť, prečo prišli práve do Nemecka a nie niekam inam.

Otázka: *„Prečo si prišiel do Nemecka?“*

Odpoveď: „Mám krvnú chorobu, proti ktorej v Afganistane neexistujú medikamenty, ale v Nemecku áno. Trikrát týždenne musím dostať injekciu. A každá stojí 1000 dolárov a v Nemecku to platí štát“.

Otázka: *„Prečo si prišiel do Nemecka?“„*

Odpoveď: „Bol som vo Švédsku na sfalšovaný preukaz totožnosti. Tam je ale príliš zima“.

Otázka: *„Prečo si teda nešiel do Talianska?“*

Odpoveď: „Nemajú peniaze, aby mi pomohli.“ (tým myslel vysoké sociálne dávky, D. V.).

Médiá informujú o imigrantoch utekajúcich z vojnových oblastí, kde sa mlátia šiiti so sunnitmi a odnáša si to obyvateľstvo. Imigranti utekajú do Európy skôr z bezpečných táborov susedných štátov ako z vojnových oblastí. Podľa rôznych azylových zákonov dostávajú „politický“ azyl. Rádio Deutsche Welle a Nedeľné noviny Welt am Sonntag informovali, že imigranti, ktorí dostali politický azyl v Nemecku, chodia na dovolenku do vlasti, kde sú vraj „politicky stíhaní“ a hrozí im tam týranie a možno aj smrť. Podobne dovolenkujú aj „politicky prenasledovaní“ vo Švajčiarsku, Dánsku alebo aj vo Švédsku. V letných mesiacoch odlieta z Európy napr. do Eritrey okolo 100 000 Eritrejcov.

Spolkový úrad pre migráciu a utečencov (BAMF) je úrad, do ktorého kompetencie patrí najmä rozhodovanie o azyle, odsuny a integrácia prisťahovalcov. Po otvorení hraníc pre Merkelovej „hostí“ „okupovali“ tento úrad státisíce uchádzačov o azyl. Väčšina z nich prišla bez dokladov a keď dajaké mali, boli zväčša falošné. Nič im nestálo v ceste vydávať sa za Sýrčanov a tí okolo tridsiatky za neplnoletých. Na spracovanie toľkej masy žiadostí o azyl nebolo ani dosť úradníkov. A tak na pokyn zhora sa narýchlo udeľovali „politické azyly“. Vytvorili sa siete právnikov, ktorí podávali imigrantom štandardizované odpovede na dotazníky tak, aby všetci dostali azyl. Politický azyl dostal dokonca aj nemecký nadporučík bundeswehru Franco A. Asi zo špásu sa vydal Franco A. za Sýrčana, hoci po arabsky nevedel a požiadal o politický azyl. Dostal ho, plus sociálne dávky pre imigrantov!!!

Politický azyl v Nemecku dostali aj niekoľkonásobní vrahovia, díleri s drogami a im podobní, ktorým v domovine hrozia tresty za spáchané zločiny. Politický azyl dostal aj 40-násobný vrah Baba M. z Ghany. Podľa medzinárodného a nemeckého práva nesmie byť ale vydaný do štátu, v tomto prípade do Ghany, kde by mu hrozil trest alebo mučenie. A tak po Európe behajú vrahovia, ktorí sa ako „imigranti“ vyhli zaslúženým trestom v domovských krajinách a neraz poberajú vysoké sociálne dávky.

S prisťahovalcami z moslimských krajín sú mnohé problémy na každom poli. Sťažujú sa aj učitelia, že vyučovanie nie je takmer možné z náboženských a kultúrnych dôvodov. Moslimské dievčatá sa nesmú zúčastňovať plaveckých kurzov a spoločných výletov. Väčšina žiakov príde po návšteve mešít do školy vraj s úplne vymytým mozgom. Trvajú na tom, že svet stvoril Alah a ohrozujú žiakov, ktorí v Alaha neveria. A počas ramadánu sa písomné práce nepíšu. Alarmujúci je prípad Rütli-Schule v Berlíne, v ktorej 80 percent žiakov má turecké alebo arabské pozadie. Ešte v roku 2006, teda pred návalom moslimov do Nemecka, zverejnili učitelia otvorený list, v ktorom informovali o neznesiteľných podmienkach v triedach: „Sme bezradní. V mnohých triedach sa stretávame s úplným odmietnutím učiva a neľudským správaním voči nám. Panuje agresivita, neúcta a arogancia“. Učitelia majú pri sebe mobily, aby v prípade násilia mohli zavolať o pomoc. Podobné prípady sú v Holandsku alebo aj vo Francúzsku, teda všade tam, kde žijú moslimovia. Jedna francúzska učiteľka sa zmienila, že učitelia musia starostlivo vyberať slová, aby neboli obvinení z rasizmu, zatiaľ čo žiaci ich po celý deň častujú tými najhrubšími urážkami. Posťažovala sa, že sú aj prípady, keď ich napadnú kuchynskými nožmi a že za takýchto podmienok je udržanie poriadku dôležitejšie než samotné vyučovanie. Keď sa neriadia politickým kurzom multi-kulti tolerancie, sú označovaní za xenofóbov a šovinistov. Proti sebe majú vraj aj mienkotvorné médiá, ktoré ako cikády unisono udierajú na bubon politickú korektnosť.

Do tohto kontextu sa hodí istá príhoda, ktorá sa odohrala v jednej škole na severe Nemecka v Šlezvicko-Holštajnsku: V júni 2016 mala siedma trieda gymnázia v Rendsburgu v rámci hodiny zemepisu povinnú návštevu miestnej mešity. Jeden zo žiakov sa v tento deň nedostavil do školy, lebo jeho otec nesúhlasil s návštevou mešity svojho 13 ročného syna. Pre vedúcu školy to bola neoprávnená neprítomnosť a teda začala proti rodičom tzv. priestupkové konanie. V odseku 144 školského zákona sa uvádza, že rodičia musia zabezpečiť pravidelnú dochádzku svojich detí. Podľa vedúcej školy rodičia tento zákon porušili. Rodičia žiaka po vypočutí pred verejným poriadkovým úradom dostali pokutu vo výške 300 eur. Proti tomu sa odvolali. Záležitosť sa dostala na okresný súd (Amtsgericht), kde mali rozhodnúť, či rodičia musia zaplatiť tých 300 eur. Súd ale vyhlásil, že nad tým nemá právomoc a žalobu zamietol a súdny proces bol zastavený. Z toho vidno, že Nemci, ktorí sa odmietajú zapojiť do „multikulturalizmu“, sú posudzovaní omnoho prísnejšie ako občania s migračným pozadím. Pri ich deťoch sa trpí záškoláctvo, že učiteľke nepodajú ruku, lebo je žena, že mlátia nemeckých rovesníkov, ktorí sa zväčša ani nebránia, lebo im chýba patričná agresivita. Často sa stáva, že deti narodené v Nemecku nevedia ani slovo po nemecky. V jednej relácii sa istý učiteľ vyjadril, že má v triede 27 žiakov a z toho iba jeden je etnický Nemec! A v tejto situácii chcela ministerka školstva Sylvia Löhrmannová zo strany Zelených (2010 – 2017) „modernizovať“ vzdelávanie učiteľov v Severnom Porýnsku-Vestfálsku. Navrhla, aby namiesto latinčiny bola pravidelným predmetom vzdelávania učiteľov islamská nábo-ženská výchova (denník Kölner Stadt-Anzeiger, 30. 9. 2015).

Jedinou opozičnou stranou, ktorá sa ozýva proti násilnému moslimskému prisťahovalectvu, je strana Alternatíva pre Nemecko (AfD). V médiách sa takmer nedostane k slovu, a keď, tak približne takto: Do jednej novembrovej talkshow (2018) moderátorky Maybrit Illnerovej boli pozvaní predstavitelia štyroch politických trán: CDU (Paul Ziemiak), SPD (Franziska Giffeyová), strana Zelených (Katrin Dagmar Göring-Eckardtová) a AfD (Alexander Gauland). Hneď na samom začiatku relácie Göring-Eckardtová slovne zaútočila na Gaulanda, že jeho strana je fašistická, revizionistická, rasistická … Rozhovorila sa aj o holokauste a šoa, ktoré dávala do súvisu so stranou AfD. Moderátorka nezasiahla a z hľadiska zožala „politička“ Zelených dokonca potlesk!

Alebo: Televízny zabávač Christian Ehring v máji 2017 v jednej zo svojich relácii nazval poprednú političku strany AfD Alice Weidelovú „nacistickou šľapkou“ (Nazi-Schlampe). Tá ho zažalovala, ale súd dal za pravdu Ehringovi. Weidelová vraj ako verejný činiteľ musí počítať s tým, že sa môže stať terčom satiry.

Na zničení európskeho obyvateľstva sa pracuje na plné obrátky. Aj cez rôzne kontroverzné pakty OSN zavádzajúce politické mechanizmy, ako vstúpiť do integrity suverénnych štátov a oslabiť ich zvrchovanosť v oblasti regulácie a výkonu migračnej politiky. Jednou z pomocných organizácií OSN je „aj Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov“. Ten s EÚ spolupracuje so spoločnosťou MasterCard na poskytovaní predplatených kreditných kariet nelegálnym imigrantom, prostredníctvom ktorých financujú svoje cesty do Európy. Informovala o tom Slovinská spravodajská stránka Nova 24 TV citujúca chorvátsku políciu. Podľa polície sa migranti žijúci v susednej Bosne a Hercegovine pripravujú na ďalšiu cestu, zväčša do Nemecko alebo Švédska. Sú dobre zásobovaní kvalitnou, aj športovou obuvou, smartfónmi a dokonca aj zbraňami. Počas ciest cez krajiny východnej Európy vyberajú v bankomatoch väčšie obnosy peňazí. Na používanie kariet nemajú žiadne doklady totožnosti - namiesto názvu držiteľa karty sa zobrazí "UNHCR" a číslo vytlačené na karte.

Záhadným fenoménom je aj Amnesty International (AI), nevládna organizácia financovaná Sorošom. Vznikla v Londýne v roku 1961 na ochranu ľudských práv. Zdá sa však, že túto organizáciu zaujímajú iba ľudské práva imigrantov a Rómov. Preto ani neudivuje, že každoročne pravidelne kritizuje Slovensko za „diskrimináciu“ Rómov a posledné roky aj za neochotu prijímať imigrantov. Diskrimináciu Rómov a imigrantov vyčíta aj Nemecku. Ľudské práva sa podľa tejto organizácie naplnia v Európe asi až vtedy, keď bude táto úplne zaľudnená privandrovalcami z mimoeurópskych krajín.

Blúznenie o multi-kulti spoločnosti sa presadzuje aj na Slovensku. Usporiadajú sa rôzne podujatia v rámci multikultúrnych festivalov, napr. festival „fjúžn“, ktorý organizuje Nadácia Milana Šimečku. Od roku 2011 je to názov multikultúrneho festivalu, predtým známeho aj ako týždeň nových menšín. Podprahovo má pôsobiť najmä na mladých ľudí a získavať ich pre migráciu a multikulturalizmus. V propagácii multikulturalizmu a imigrácie nezaostáva ani hudobný festival Pohoda v Trenčíne. Keď sa v roku 2015 valili masy moslimov do Európy, vítali návštevníkov Pohody v Trenčíne podľa vzoru vygumovaných mozgov v Mníchove tiež nápisy „Refugees Welcome“. O rok neskoršie nasledovala už aj symbolická stavba minaretu, víťazný návrh súťaže Public Art Contest. Čiže dobre organizovaná predpríprava na podporu imigračnej propagandy, vymývania mozgov a prílivu imigrantov na Slovensko. Hudobný festival Pohoda založil Kaščák v roku 1997. V roku 1998 boli na ňom zastúpené aj mienkotvorné tzv. neziskové mimovládne organizácie, ktoré cez rôzne besedy, diskusie a workshopy pretláčali liberálnu agendu - od LGBTI, cez globalizmus až po multi-kulti. Medzi podporovateľov festivalu patria: veľvyslanectvo Izraela v SR, Ústredný zväz židovských náboženských obcí v SR, Nadácia Pontis, Európska komisia na Slovensku, týždeň.sk, Nadácia Ekopolis, Aliancia Fair Play, Ľudia proti rasizmu, Transparency International Slovensko, Nadácia Milana Šimečku a ďalšie.

Presadzovanie genderovej tematiky a multikulturalizmu prebieha aj na školách, je súčasťou vzdelávacieho systému. Na Paneurópskej vysokej škole v Bratislave možno dokonca študovať aj akýsi zvláštny obor „Multikultúrna tolerancia“. Jeho absolventi budú vraj spôsobilí zvládnuť spoločenské neduhy ako intoleranciu, rasizmus a xenofóbiu. Ministerstvo kultúry SR finančne podporuje rôzne dúhové šašoviny po bratislavských uliciach a v médiách dostávajú priestor „slniečkári“. O výhodách imigrantov pre náš štát nás presviedča kadekto. Aj vysokoškolský profesor Vladimír Krčméry, držiteľ celého radu čestných doktorátov a rôz-

nych ocenení. So svojou poľnou nemocnicou sa stará o imigrantov mimo územia Slovenska. Tak ako jemu podobní „slniečkári“ aj on vidí v moslimských imigrantoch „obrovský prínos pre spoločnosť. Máme v Európe príklady dobré aj zlé, tak si osvojme tie dobré ako Nemecko, Rakúsko, Škandinávia, ktoré ekonomicky majú úžasný benefit… Vstup islamu do kresťanskej Európy nevidím ako hrozbu, ale, naopak, ako príležitosť ukázať kresťanstvo, že je lepšie v konkurencii… Ak sú kresťanské korene skutočne koreňmi a nielen zásterkou a ak sa cítime ako kresťania istí, tak sa nemusíme báť. Máme unikátnu príležitosť zväčšiť kresťanskú Európu o ďalších, ktorí sa nimi stanú, lebo vidia dobrý príklad“ (tento nezmysel predniesol v novembri 2016 v Banskej Bystrici na vedeckej konferencii v Ústave rómskych európskych štúdií). Slováci nie sú nadšení moslimskými privandrovalcami a preto je Slovensko podľa Krčméryho „ne-zrelá krajina. Slovensko žilo desaťročia v totalitných ideológiách, ktoré zanechali na národe hlboké stopy, nánosy a tie sa prejavujú v jeho správaní, konaní a postojoch.“ Nie každý je s držiteľom mnohých čestných doktorátov uzrozumený. Na internete mu ktosi odkazuje, že je síce profesor, „ale blbec. Urobil si zo svojej univerzity, z ktorej si založil lacnú cestovnú kanceláriu a lieta si za štátne na dovolenky 12 mesiacov do roka. Potom sa chvastá, kde bol a čo zažil. Nech obráti svoju láskavú pozornosť na cigánske osady na východe Slovenska, potom bude jeho zloba o trochu úprimnejšia. Keby inšpekcia MS SR fungovala dobre a chodila na kontroly, zistili by, že na tej jeho univerzite nikdy nikoho nenájdu. To za čo berú plat? Nech sa páči, môžete si to skontrolovať, jeho univerzita je medzi TATROU a Prezidentským palácom. Budete nemilo prekvapení. Ja som ho hľadal asi pol roka, nikdy tam nebol, na emaily neodpovedal, na SMS neodpovedal. Klopal som každý deň na desiatky dverí, ale nikde nikoho. Stretol som tam raz sekretárku, ktorá už dala výpoveď, povedala, že odchádza, lebo sa na to už nemôže pozerať (toto bolo na internete 3. 12. 2016).

Ďalší slniečkár Ivan Mikloš nás napomína, že nemáme blázniť, pretože potrebujeme imigrantov zo všetkých krajín EÚ najviac. Herečka Kristína Farkašová je rada, že v našej krajine stretávam čoraz viac ľudí inej rasy a LGBTI páry, ktoré sa držia za ruky.

Slávna osoba František Mikloško sa uchádzal o post prezidenta SR už po tretí raz. Tvrdil, že by sme sa mali na imigrantov pozerať ako na štvancov, ktorých by Slováci mali zachraňovať ako Židov za prvej Slovenskej republiky. Bývalý kandidát na prezidenta a spoluzakladateľ strany SaS Robert Mistrík si nepraje žiadne „ploty“ a multikulturalizmus vraj obohacuje krajinu! Ďalší kandidát na funkciu prezidenta síce nie u nás, ale v susednej ČR, Michal Horáček, blúzni, že odporca imigrácie je ako odporca dažďa a že aj praotec Čech bol imigrant. Našou povinnosťou je pomáhať imigrantom a rešpektovať ich zvyky a náboženstvo. To si myslela aj väčšina Nemcov a dnes sú v Nemecku znásilnenia a ťažké ublíženia na tele na dennom poriadku. Znásilnenia dievčat aj 8 alebo aj 9 imigrantmi nie sú zvláštnosťou. Dokonca sa stalo, že jedna žena bola znásilnená 18 imigrantmi. Vo Freiburgu znásilnilo 7 imigrantov 17ročné dievča. Päť z nich je zo Sýrie a ich trestný register je dlhý. Nemožno ich ale odsunúť, lebo v Sýrii je vojna, a tak si ich Nemecko podľa zvláštnych zákonov musí ponechať. O tom médiá neinformujú, lebo to podľa niektorých politikov vraj nie je v národnom záujme. Nemcami obľúbené vianočné trhy, oslavy Silvestra a rôzne ľudové slávnosti sa podobajú vojenským základniam, chránenými protiteroristickými betónovými bariérami a políciou s ostrou muníciou, nabitými samopalmi. Mnohé aktivity sa ani nekonajú, aby sa predišlo prípadným útokom zo strany moslimov.

Na Slovensku by rád videl moslimov ďalší kandidát na post prezidenta Eduard Chmelár. Vraj diskusia o utečencoch je na Slovensku živená umelo, keďže my tu nijaké problémy s utečencami nemáme, zneužíva sa strach ľudí, ale ten je treba prekonávať a nie ho živiť. Imigranti nie sú hrozbou, ale príležitosťou. Imigranti vraj riešia aj otázku dopytu po istom druhu pracovných síl a od nich sa dá hodne naučiť:

Pre žiadateľov o azyl vo Waldenburgu (Sasko), ktorí sa nudili, našiel starosta Bernd Pohlers možnosť platenej verejnoprospešnej práce. Odmietli, oni sú Merkelovej hostia a hostia nepracujú. Nahnevaný starosta vyšiel s tým na verejnosť, hoci ako sám píše, si je vedomý toho, že jeho riadky môžu posilniť rady tých, ktorí pochybujú o správnosti prijímania imigrantov.

Ďalej: Sýrčan, čo prišiel v roku 2014, teda ešte pred moslimskou inváziou do Nemecka, začal pracovať v jednej kuriérnej firme. Keďže ani po dlhšom čase sa nenaučil tak po nemecky, aby sa mohol aspoň dorozumieť, stratil prácu. V rámci zlučovania rodín prišla za ním manželka s 11 deťmi. Dnes všetci žijú vo veľkom od evanjelickej cirkvi prenajatom byte. Nájomne obnáša 1200 eur plus poplatok za elektriku, vodu, telefón a pod., čo činí spolu okolo 2 000 eur mesačne. Platí to štát. Táto 13 členná (dosiaľ) rodina musí z niečoho aj žiť. Od štátu dostáva mesačne 5300 eur na živobytie. A takýchto a podobných rodín je plné Nemecko.

Sú medzi nami aj takí, ktorí by nielen islam na Slovensku uvítali, ale už aj konvertovali na toto náboženstvo. Slovenský moslim Jozef Lenč hovorí, že konvertoval na islam, lebo korán sa mu zdá byť logickejší a lepšie aplikovateľný (ako čo?) pre život. Poznávanie islamu mu trvalo 12 rokov, kým sa stal praktizujúcim moslimom. Je členom Islamskej nadácie na Slovensku, ktorej cieľom je spravovať moslimskú modlitebňu, vyučovať deti a poskytovať hodiny arabčiny, pretože relevantná je iba arabská verzia koránu. Ďalej prehlbovať kontakty s nemoslimskou verejnosťou, ako sú napr. študenti vysokých škôl či rôzne mimovládne organizácie a pod. Na Slovensku by mešitu uvítal. Slovensko je vôbec poslednou krajinou v EÚ, ktorá ešte mešitu nemá. Lenč sa vyjadruje aj k náboženským symbolom ako sú moslimské šatky, hiyab, niqab a pod., ktoré nosia moslimky. Podľa neho mnohé moslimky si vlasy (a niektoré aj tvár) zahaľujú vraj zo skromnosti, niektoré z cudnosti, alebo preto, že nechcú byť iba „tovarom“. Lenč to podáva tak, akoby sa moslimky zahaľovali dobrovoľne. Je tomu naozaj tak?

V Kuala Terengganu (Malajzia) sa mi naskytla príležitosť osloviť zahalenú moslimku bez mužského doprovodu, čo je skôr výnimkou ako pravidlom. Prihovorila som sa jej a po niekoľkých vetách spýtala, či jej v tých čiernych háboch v tomto horúcom počasí nie je horúco. Smutne mi odpovedala, že áno, ale nepomôže si.

V správach Slovenského rozhlasu (11. 7. 2017) sa spomenulo, že v Európe sa zvýšil počet obyvateľov následkom imigračnej krízy. Počet obyvateľov sa zvýšil aj na Slovensku. Nepovedali však, či aj u nás následkom nelegálnej imigrácie.

Čo myslíte?

Proti mŕtvemu konsenzu

Voľby v roku 2016 odhalili hlboké, ale dlho skryté ideologické rozdiely medzi konzervatívnymi intelektuálmi Ameriky.

Niektorí z nás srdečne podporovali trumpovské povstanie, iní ho podporili len neochotne. Ešte iní boli proti jeho kandidatúre, prijali nálepku „Nikdy Trump“, alebo dokonca podporili Hillary Clintonovú.

Viac ako o dva roky neskôr hovoríme jedným hlasom: návrat k konzervatívnemu konsenzu pred Trumpom, ktorý sa zrútil v roku 2016, je nemožný. Akýkoľvek pokus o oživenie neúspešného konzervatívneho konsenzu, ktorý predchádzal Trumpu, by bol zavádzajúci a škodlivý pre pravicu.

Oceňujeme, čo je potrebné oceniť: Konzervativizmus konsenzu (tzv. národnej koalície Wiliama Buckleyho, pozn. prekladateľa) zohral hrdinnú úlohu v porážke komunizmu v minulom storočí tým, že podporoval prosperitu doma a rozširoval medzinárodný poriadok založený na pravidlách. Starý konsenzus v najlepšom prípade obhajoval prirodzené práva Američanov a „transcendentnú dôstojnosť ľudskej osoby ako viditeľný obraz neviditeľného Boha“ (pápež Ján Pavol II., Centesimus Annus) proti vykorisťovaniu totalitných režimov.

Ale aj počas studenej vojny tento konzervatizmus príliš často sledoval len navigačnú hviezdu liberalizmu - konkrétne individuálnu slobodu. Fetišizovanie individuálnej slobody paradoxne prinieslo práve tú tyraniu, ktorej sa najviac obávali konzervatívci konsenzu.

Americká verejná filozofia v súčasnosti kladie veľký dôraz na „právo definovať vlastný koncept, tajomstvo ľudského života“ ako napísal sudca Anthony Kennedy, libertariánsky konzervatívec par excellence, keď odôvodňoval (ako obrat oproti svojej konzervatívnej povesti, kvôli ktorej bol Reaganom me-novaný, pozn. prekladateľa) ústavné „právo na potrat”. Tento obrovský priestor na objavovanie zmyslu existencie sa však rozširuje na zničenie slobody a života druhých (napr. nenarodeného dieťaťa, v prípade potratov).

Áno, starý konzervatívny konsenzus platil slovný tribút tradičným hodnotám. Nepodarilo sa však spomaliť, omnoho menej zvrátiť zatmenie trvalých právd, stabilitu rodiny, spoločnú solidaritu a mnoho iného. Odovzdal sa pornografizácii každodenného života, kultúre smrti, kultu konkurencieschopnosti. Príliš často sa klaňal jedovatému a cenzorskému multikulturalizmu.

Konzervatívci konsenzu, ktorí sú konfrontovaní s hlasujúcimi hlasmi „nie!“ sa voči týmto odstredivým silám, sa vo svojich presvedčeniach len utvrdili. Povýšili svoje obozretné úsudky a politiku na posvätné dogmy. Tieto dogmy - voľný obchod na každom fronte, voľný pohyb cez každú hranicu, malá vláda ako samoúčelný cieľ, technologický pokrok ako liek na všetko - bránia diskusii o povahe a účele nášho spoločného života.

Konzervativizmus konsenzu sa už dávno prestal zaoberať podstatnými vecami. Ale my to neurobíme.

SME PROTI BEZDUCHEJ SPOLOČNOSTI INDIVIDUÁLNEHO BOHATSTVA

Naša spoločnosť nesmie uprednostňovať potreby bezdetných, zdravých a intelektuálne konkurencieschopných. Naša politika musí vyhovieť náročným požiadavkám autentických ľudských pripútaností: rodiny, viery a politickej komunity. Vítame spojencov, ktorí sa stavajú proti dehumanizačným pokusom o „oslobodenie“, ako je pornografia, geneticky dizajnované deti, maternice na prenájom a pretrhnutie väzby medzi pohlavím a rodovými rolami.

STOJÍME NA STRANE AMERICKÉHO OBČANA

V posledných rokoch niektorí argumentovali pre prisťahovalectvo tým, že Američania pracujúcej triedy sú menej tvrdo pracujúci, menej plodní, v istom zmysle menejcenní ako potenciálni prisťahovalci. Sme proti pokusom o vysídlenie amerických občanov („attempts to displace“ v originály znamená doslova vysídlenie, myslí sa však obrazne ako ich nahradenie migrantmi, pozn. prekladateľa). Podpora spoločného dobra si vyžaduje, aby sme sa postavili za našich krajanov, a nie aby sme ich opustili. Sú to naši spoluobčania, nie zameniteľné ekonomické jednotky.

A ako Američania si navzájom dlžíme osobitnú oddanosť a musíme sa navzájom uprednostňovať.

ODMIETAME POKUSY O KOMPROMIS V OBLASTI ĽUDSKEJ DÔSTOJNOSTI

V roku 2013 vydal Republikánsky národný výbor „pitevnú správu“, ktorá navrhla kompromis v sociálnych otázkach s cieľom osloviť mladých voličov. V skutočnosti sú miléniali (obyvatelia narodení okolo prelomu tisícročí) v Amerike najviac pro-life generáciou, zatiaľ čo ekonomický liberalizmus nie je zďaleka taký populárny, ako si to predstavujú jeho predstavitelia. Potvrdzujeme nedotknuteľnú dôstojnosť každého nenarodeného života a odporujeme transhumanistickému projektu radikálnej sebaidentifikácie.

ODPORUJEME TYRANSKÉMU LIBERALIZMU

Snažíme sa oživiť prednosti slobody a susedstva, ktoré mnohí ľudia označujú za „liberalizmus“. Sme však proti akémukoľvek pokusu o konfrontáciu amerických záujmov s liberálnou ideológiou. Keď sa ideologický liberalizmus snaží diktovať našu zahraničnú politiku a ovládnuť naše náboženské a charitatívne inštitúcie, tyrania je výsledkom doma i v zahraničí.

CHCEME KRAJINU, KTORÁ PRACUJE PRE ROBOTNÍKOV

Republikánska strana pridlho považovala investorov a „tvorcov pracovných miest” ako nadradených robotníkom a občanom, odmietajúc obrovské zástupy Američanov ako poberačov darov, nehodných jej času. Trumpovo víťazstvo, poháňané sčasti jeho príťažlivosťou pre voličov pracujúcej triedy, ukazuje potenciál politického hnutia, ktoré počuje volanie robotníckej triedy rovnako ako požiadavky kapitálu. Američania čerpajú viac svojej hrdosti zo svojej identity ako pracujúcich, než zo svojej identity ako spotrebiteľov. Hospodárska a sociálna politika by mala uprednostňovať prácu pred spotrebou.

VERÍME, ŽE DOMOV JE DÔLEŽITÝ

Pre tých, ktorí si užívajú vzostup, svet bez hraníc prináša opojné nové slobody. Môžu ísť kamkoľvek, pracovať kdekoľvek. Môžu sami seba nazývať svetoobčanmi. Ale táto vízia smotánky transkontinentálnych letov naráža na ľudskú potrebu spoločného života. Splodila resentimenty, ktoré sa ešte len vynárajú na povrch. Obhajujeme nový nacionalizmus potiaľ, pokiaľ sa stavia proti utopickému idealizmu sveta bez hraníc, ktorý v praxi vedie k univerzálnej tyranii.

Nech sa už o ňom môže povedať čokoľvek iné, Trumpov fenomén otvoril nový priestor, v ktorom môžeme opäť klásť tieto otázky. Budeme tento priestor žiarlivo strážiť. A s plnou úctou odmietame sa pripojiť k tým, čo by chceli vzkriesiť ohrievaný reaganizmus a zabrániť tak čestnej debate.

Sohrab Ahmari,
New York Post
Jeffrey Blehar
Patrick Deneen
University of Notre Dame
Rod Dreher
The American Conservative
Pascal-Emmanuel Gobry
Ethics and Public Policy Center
Darel Paul
Williams College
C. C. Pecknold
The Catholic University of America
Matthew Peterson
The Claremont Institute
James Poulos
The American Mind
Mark Regnerus
University of Texas at Austin
Matthew Schmitz
First Things
Kevin E. Stuart
Austin Institute
David Upham
University of Dallas
Matthew Walther
The Week
Julia Yost
First Things

Inštitucionálna príslušnosť je uvedená len pre identifikačné účely a neznamená inštitucionálnu podporu memoranda.

ZÁVEREČNÉ POZNÁMKY PREKLADATEĽA

First Things je americký portál Inštitútu pre náboženský a politický život, spoločnej organizácie evanjelikálnych a katolíckych laikov.

Sohrab Ahmari je americký komentátor iránskeho pôvodu, pôvodne neo-marxista, v USA konvertoval na katolícku vieru.

Memorandum “Proti mŕtvemu konsenzu”bolo uverejnené 21. 3. 2019 a vyvolalo spolu s Ahmariho článkom “Proti David-Frenchizmu” veľkú odozvu s reakciami v National Review (od Davida Frencha) a tiež komentár Rossa Douthata v New York Times. Dokonca sa dozvuky debaty dohrnuli aj na naše brehy, kde Lukáš Krivošík v Postoji komentár Rossa Douthata k ideovému sporu medzi proliberálnymi: konzervatívcami konsenzu a “trumpovcami”označil za dobrý, nevšímajúc si zaujatosť Rossa Douthata.

Hoci americká debata z princípu (najmä kvôli viazanosti amerického politického myslenia na americké ústavné zriadenie) nie je a nemôže byť pre slovenské prostredie určujúca, pre slovenského reakcionára, či kontrarevolucionára, ktorý poučený Berďajevom, Chestertonom a Dávilom vie, že konzervativizmus je úboho nedostatočný súčasnému zostupu do údolia smrti, je predsa inšpiratívna v tom, že už aj v americkom diskurze, ktorý skrz argumentáciu ústavným dedičstvom otcov zakladateľov a anglikánskotrhový étos dlhodobo popieral potrebu štátnej intervencie v záujme rodín a spoločenskej mravnosti, a bol od čias Reagana opanovaný koalíciou ekonomických liberálov, sociálnych konzervatívcov a zahraničnopolitických jastrabov sa utvárajú aj nám zo záverečného obdobia komunistickej diktatúry známe “ostrovy pozitívnej deviácie.”

Považujeme za potrebné sa tomuto vývoju venovať o to viac, že je ignorovaný slovenskými subjektami tzv. kresťanskej politiky a to vrátane kapitulantského postoja voči EÚ a deindustrializácii. Zaujímavé sú však aj state o imigrácii a domove. Téme sa rozhodne chceme v budúcnosti ďalej venovať.

Preklad memoranda z First Things "Proti mŕtvemu konsenzu"
Slavomír Jančok

Posolstvo z Blatnohradu: vyzývame zachovať kresťanské hodnoty a korene

Ordinariát Ozbrojených síl a Ozbrojených zborov Slovenskej republiky v spolupráci s Vojenským ordinariátom Maďarskej republiky uskutočnil 22. júna 2019 pod vedením Mons. Františka Rábeka a generálneho vikára Tibora Bertu, ktorý zastupoval Mons. Lászlóa Bíra, spoločnú púť do Blatnohradu – Zalaváru pri prí-ležitosti 1150. výročia smrti sv. Cyrila, menovania sv. Metoda za biskupa pre Panóniu a Veľkú Moravu a kňazského svätenia sv. Gorazda. Slovenské nitrianske knieža Pribina so svojím synom Koceľom dal v Blatnohrade okrem svojho paláca postaviť aj baziliku sv. Hadriána a Panny Márie. Svätí solúnski bratia Konštantín a Metod sa na svojej púti do Večného Mesta zastavili u vojvodu Koceľa.

Na toto historické miesto Blatnohrad, dnešný Zalavár, doputovali v hojnom počte najmä pútnici o Slovenska, ale i z Maďarska, a boli privítaní slovenským chlebom a soľou. Zúčastnení sa stretli pri slovenskom pomníku sv. Cyrila a Metoda, ktorý je dielom akad. sochárky Ľudmily Cvengrošovej. Po nástupe čestnej stráže a odznení slovenskej a maďarskej hymny nasledovali príhovory.

Jenö Manninger, poslanec Zalavárskej župy, veľmi srdečne privítal pútnikov. Pripomenul sv. Jána Pavla II., ktorý sv. Cyrila a Metoda považoval za duchovný most medzi východnou a západnou tradíciou, a ich rozhodujúci prínos pri budovaní Európy.

„Myšlienky svätého pápeža sú platné aj dnes a aj pre nás sú poslaním! V srdci Európy si musíme aj my Maďari, zjednotení s našimi susedmi slovanských jazykov, chrániť naše kresťanské korene, vieru aj kultúrne dedičstvo. Táto spomienka môže byť pekným príkladom pre celú Európu. Západná Európa, ktorá už-už zabúda alebo dovoľuje, aby sa zabúdalo na jej kresťanské korene, veľmi potrebuje, aby sme jej my, stredoeurópske krajiny, ukázali smer," zakončil poslanec.

Podpredseda Nitrianskeho samosprávneho kraja Igor Éder vo svojom príhovore zúčastneným ozrejmil, že Blatnohrad je pre Nitru vzácnym miestom, pretože tu pôsobilo nitrianske knieža Pribina a po ňom aj jeho syn Koceľ a práve v roku 880 bola Nitra najvýznamnejším kresťanským centrom vtedajšej stredovýchodnej Európy. „Vy príslušníci ozbrojených síl oboch krajín ste začali budovať tradíciu, ktorej jedným z cieľov je aj mier a bratské spolunažívanie európskych národov, z ktorých viaceré tu majú postavené svoje pamätné stĺpy," pripomenul Éder.

Historik Róbet Letz zdôraznil, že práve Koceľ spoločne s Rastislavom a Svätoplukom žiadali byzantského cisára Michala III. o poslanie misionárov, bola to teda ich spoločná akcia, ktorá potvrdzovala túžbu zavŕšiť už začatú kresťanskú orientáciu. A práve v Blatnohrade bol v roku 850 zasvätený kostol Panne Márii. Je to zatiaľ vôbec prvá zmienka o mariánskej úcte, ktorá sa bezprostredne viaže k našim dejinám.

Generálny vikár vyzdvihol význam tohto stretnutia pre záchranu kresťanských základov Európy, ktorej spoločenstvo tvoria národy, kultúry, tradície, jazyky. Cieľom je, aby sa národy rôznych identít vo vzájomnej úcte presvedčivo snažili o jednotu, ktorej nepopierateľným základom je kresťanská kultúra.

Všetci prednášajúci podčiarkli význam týchto opakovaných stretnutí pre rozvoj dobrých susedských vzťahov medzi našimi národmi.

V kultúrnom programe vystúpil Ženský spevácky zbor Miestneho odboru Matice slovenskej v Senci s hymnickými piesňami, Štefan Bučko svätých solúnskych bratov priblížil prednesením úryvku z Konštantínovho Proglasu a Cyrilometodiády Jána Hollého. Medzi jednotlivými vystúpeniami zazneli fujarové prelúdiá Štefana Suchého. Daniela Suchá predniesla úryvok zo Života Konštantína Filozofa a krátky program bol zakončený spoločnou modlitbou sv. Gorazda za našu vlasť:

Na kráľovstvo naše, Pane, milosťou svojou zhliadni. A nevydaj, čo je naše, cudzím, a neobráť nás za korisť národom pohanským. Skrze Krista, Pána nášho, ktorý panuje s Otcom i s Duchom Svätým. Amen.

Potom nasledoval akt kladenia vencov k pomníku svätých solúnskych bratov. Pútnici takto prejavili úctu a vďaku za Boží dar viery, vzdelanosti a kultúry, ktorý našim slovenským a slovanským predkom priniesli obaja svätí Vierozvestcovia.

Svätú omšu, zasvätenú ku cti svätých Cyrila, Metoda a Gorazda, celebroval otec biskup František a koncelebroval generálny vikár maďarského ordinariátu otec Tibor Berta s prítomnými slovenskými a maďarskými kňazmi. V homílii otec biskup Rábek pripomenul, že si v tomto roku pripomíname 1150. výročie úmrtia sv. Cyrila a vysvätenia Metoda a Gorazda za kňazov. Rovnako v tom istom roku bol Metod v Ríme vysvätený za biskupa a menovaný za arcibiskupa pre Panóniu a Moravu.

„Je tomu presne 1150 rokov, ako sa na tomto mieste odohrali niektoré významné udalosti a tento chrám, na základoch ktorého slávime sv. omšu, sa stal katedrálou sv. Metoda. Tieto udalosti tu ožívajú pred naším duchovným zrakom a ich vplyv na tomto mieste môže pôsobiť aj na nás. Bez Blatnohradu, bez Koceľovej aktivity by asi nebolo potvrdené dielo svätých bratov; bez jeho podpory by sa Metod nestal biskupom a nemohol by rozvinúť a dokončiť dielo, ktoré začali spolu s bratom Konštantínom. Koceľ nebol oficiálne vyhlásený za svätého. Nenápadne odišiel do minulosti. Môžeme však predpokladať, že tento šľachetný kresťanský laik je vo večnosti v spoločenstve aj s našimi Vierozvestcami, a tak môžeme aj na jeho príhovor prosiť dnes a na tomto mieste o takých kresťanských laikov, ktorí by sa podľa svojich možností zapájali do napomáhania apoštolskej činnosti nositeľov evanjelizačného poslania bez toho, že by chceli z toho čerpať výhody pre svoje politické či ekonomické zámery, ale z lásky ku Kristovi pre dobro ľudí. Nech nám je toto sväté miesto i toto veľké výročie vzácnym podnetom – tak pre nás kňazov a biskupov, ako aj pre vás, bratia a sestry, kresťanskí laici," zakončil biskup Rábek.

Po svätej omši sa podával vojenský guláš a veriaci mali príležitosť na bezprostredný rozhovor s otcom

biskupom či s generálnym konzulom SR v Békešskej Čabe Emilom Kuchárom a ďalšími pozvanými hosťami. Otec Vincze Bengyak tlmočil zo slovenského i maďarského jazyka počas celej púte.

DANIELA SUCHÁ,
Dedičstvo otcov, o. z.

PRÍHOVOR
PROF. RÓBERTA LETZA

Vážený otec biskup, milí pútnici a ľudia dobrej vôle. Nachádzame sa na miestach, ktorými pred stáročiami prúdil tok dejín a dnes je to miesto akoby pochované v hlbinách času. Pre nás Slovákov má toto miesto osobitný význam z viacerých dôvodov. Tu dostal po vyhnaní zo svojho Nitrianskeho kniežatstva léno knieža Pribina. Pribina bol vlastne prvým exulantom v slovenských dejinách. Určite neprišiel sám, ale spoločne s mnohými vernými, ktorí ho nasledovali. V prostredí mo-čarísk sa mu podarilo vytvoriť nové prosperujúce kniežacie sídlo, ktoré prosperovalo nielen ekonomicky, ale predovšetkým duchovne a kultúrne. Dal tu postaviť 32 kostolov a čo je pre náš národ osobitne vzácne, v roku 850 i kostol zasvätený Panne Márii. Je to vôbec prvá zmienka o mariánskej úcte, ktorá sa bezprostredne viaže k našim dejinám. Keď po Pribinovej tragickej smrti prevzal kvitnúce Blatnohradské kniežatstvo jeho syn Koceľ, usiloval sa ho ešte viac zveľadiť. Málo sa hovorí o tom, že práve Koceľ spoločne s Rastislavom a Svätoplukom žiadali byzantského cisára Michala III. o poslanie misionárov, bola to teda ich spoločná akcia, ktorá potvrdzovala túžbu zavŕšiť už začatú kresťanskú orientáciu. Cez Koceľove kniežatstvo v týchto priestoroch prechádzal sv. Cyril a Metod na ceste z Veľkej Moravy do Ríma, kde napokon pápež Hadrian II. schválil slovanskú bohoslužobnú reč.

Osobitne chcem spomenúť sv. Konštantína – Cyrila. Pripomíname si 1150. výročie jeho úmrtia. Práve také osobnosti ako on nám dnes chýbajú, alebo možno ich aj máme, ale si ich nevšímame. Sv. Cyril dokázal viesť teologické a filozofické polemiky s mohamedánmi a židmi o Najsvätejšej Trojici, vytvoril nové písmo pre misiu k našim predkom na Veľkú Moravu, preložil evanjeliá, liturgické knihy a časti Starého zákona do staroslovienskeho jazyka. Založil vzdelávacie centrum pre výchovu budúceho kňazstva. Sv. Cyril postavil našu kultúru, ale vôbec celú slovanskú kultúru na vyšší stupeň. Spojil ju so vzdelanosťou, ktorá bola zasa napojená na nevyčerpateľný zdroj poznania – Božie Slovo. Tak sa spolupodieľal na sformovaní kresťanskej Európy, do ktorej patrili a prispievali svojim dielom aj slovanské národy. Jeho vzácne dielo, ktoré je vlastne dielom Božím, ostáva dodnes neprekonané a nevyčerpané.

Drahí prítomní. Dnešná naša púť má viac významov. Je pripomenutím dávnej histórie našich predkov, vzdaním úcty ich schopnostiam, no súčasne aj osviežujúcim návratom k žriedlam v časoch, keď sa mnohí od kresťanstva odkláňajú. To, čo naši predkovia vyše tisícročia pomaly a namáhavo budovali, sa v dnešnom svete dá ľahko a rýchlo stratiť. Nebojme sa. Autentické kresťanstvo prežilo aj ťažké časy. Práve ono aj dnes znamená nádej a mier pre Európu i pre celý svet. Nech nás táto púť posilní na duchu, aby sme žili život v pravde a boli dobrým príkladom pre svoje okolie.

Snímka na tejto strane hore: Ladislav Dugovič
Ostatné snímky: René Pavlík

Sto rokov od smrti kňaza Františka Majocha

Dňa 9. augusta uplynie sto rokov, čo v malej východoslovenskej obci Bertotovce (asi 10 km južne od Sabinova) bol zákerne zavraždený František Majoch, prvá slovenská kňazská obeť boľševickej zloby a nenávisti.

František Majoch bol jedným z hŕstky katolíckych kňazov na východnom Slovensku, ktorý harmonicky spájal lásku k Bohu a Cirkvi s láskou k národu. Ako horlivý a obetavý pastier mal na zreteli nielen duchovné, ale aj sociálne a národné potreby zvereného stáda. S bolesťou sledoval nielen vtedajšiu sociálnu biedu, ale aj krutú odnárodnovaciu politiku uhorskej vlády, ktorá používala všetky možné prostriedky, aby z mnohonárodného Uhorska vytvorila jednorečový a tak aj jednonárodný maďarský štát. Povzbudzoval svojich farníkov, aby vstupovali do Spolku kresťanskej striezlivosti, aby sa pridržiavali reči svojich rodičov a predkov, aby čítali slovenské knihy a časopisy. Jeho priateľ, neskorší košický biskup Jozef Čársky vydal o ňom krásne svedectvo: „Musel zomrieť strašnou smrťou len preto, že miloval svoj chudobný, ubiedený slovenský ľud…“

František Majoch sa narodil 8. februára 1890 – ako druhý z ôsmich súrodencov – v Bardejove, kde jeho otec bol správcom mestského mlyna. Jeho predkovia sa prisťahovali na Slovensko z Poľska (Nowy Szacz). V Bardejove navštevoval základnú školu. V štúdiách pokračoval na strednej škole v Prešove a Kežmarku. Z piateho ročníka kežmarského gymnázia odišiel do biskupského seminára v Košiciach, kde študoval teológiu. Kňazskú vysviacku prijal z rúk vtedajšieho košického biskupa Augustína Fischer-Colbrieho v 1914 a svoju primičnú sv. omšu celebroval v rodnom Bardejove 29. júna 1914.

Jeho prvou kaplánkou boli Ňaršany (dnes Ražňany) pri Sabinove, kde jeho principálom bol Štefan Onderčo, priateľ a neskoršie verný spolupracovník Andreja Hlinku. Hoci jeho pobyt v Ražňanoch bol iba krátky, spoločnosť a vplyv kňaza Onderču natrvalo prehĺbili a posilnili Majochovo národné sebavedomie. Štefan Onderčo sa mu stal vzorom a nasledovania hodným príkladom pastorácie na slovenskom vidieku. Po 11 mesiacoch kaplánovania v Ražňa-noch bol preložený do Sniny, kde však pôsobil iba pár mesiacov v lete 1915. Medzitým sa totiž naskytla príležitosť obsadiť uprázdnenú farnosť Hermanovce, do ktorej - na radu a príhovor Štefana Onderču- v septembri 1915 biskup Fischer-Colbrie vymenoval Majocha za správcu. A tak v tomto kúte Šariša, od adventného obdobia 1915, boli tri susedné farnosti obsadené tromi slovensky cítiacimi kňazmi: Štefan Onderčo v Ražňanoch, Jozef Čársky v Širokom a František Majoch v Hermanovciach.

Hneď po svojom príchode František Majoch rozvinul v Hermanovciach popri pastorácii aj veľmi živú kultúrnu činnosť, do ktorej zapojil najmä mládež. Založil spevokol a divadelný krúžok, usporiadal osvetové prednášky, atď. Jeho pričinením sa na Vianoce 1916 v Hermanovciach hralo slovenské divadelné predstavenie, prvé svojho druhu na území Košickej diecézy. To je len jedna ukážka jeho mnohostrannej aktivity.

Na tomto mieste sa žiada spomenúť, že košický biskup Augustín Fischer-Cobrie – na rozdiel od vtedajšieho spišského, alebo nitrianskeho biskupa – sa nenechal prepožičať na nástroj maďarizácie a s porozumením hľadel aj na takú činnosť svojich kňazov, za akú v iných "hornouhorských" diecézach biskupi slovenských kňazov trestali. Ba dá sa povedať, že Fischer-Colbrie bol sympaticky naklonený voči Slovákom. Je o ňom známe, že keď bohoslovec ostrihomskej arcidiecézy Jozef Čársky (rodák z Gbelov) bol v roku 1906 svojím arcibiskupom vyhostený z viedenského Pazmanea, pretože neobozretne prejavil svoje slovenské cítenie, biskup Fischer-Cobrie sa ho ujal, umožnil mu doštudovať a po skončení štúdií ho prijal do pastorácie v svojej Košickej diecéze.

Koniec vojny v roku 1918 znamenal aj koniec mnohonárodného Uhorska. Utláčané národnosti – Slováci, Rusíni, Rumuni, Srbi – sa odpútavali od krajiny, ktorá sa voči nim za posledné polstoročie správala tak macošsky. Slovenskí vodcovia v Amerike i pod Tatrami proklamovali odlúčenie od Budapešti a pritúlenie sa k Prahe v spoločnom štáte Slovákov a Čechov.

Aby sa toto rozhodnutie mohlo realizovať, bolo treba odstrániť všetky rekvizity tisícročného spolužitia a vytvoriť predpoklady nového života v novom štáte. Nešlo to ľahko, pretože pospolitý ľud nijaký spoločensko-politický prevrat neočakával a nebol na nečakaný spád udalostí pripravený. Ale ani maďarské vládne kruhy neboli pripravené na takú revolučnú zmenu, akú im priniesol koniec vojny. Odmietali zmieriť sa s porážkou a prijať podmienky, ktoré im diktovali víťazné mocnosti. Hľadali prostriedky, ako zvrátiť rozpad Uhorska a udržať pokope, čo sa nenávratne rozkladalo.

Na východnom Slovensku sa nástrojom politických zásahov a intríg budapeštianskej vlády sa stal Viktor Dvorčák. Bol pomaďarčený Slovák a bohužiaľ, aj tu platilo, že „Poturčenec-janičiar je horší od Turka“. Svoj talent, energiu a intelektuálny potenciáldal do služieb proti-slovenskejmaďarskej politiky. V Prešove založil Východoslovenskú národnú radu, sebavedome rokoval s budapeštianskou vládou a pokúšal sa rokovať aj so Slovenskou národnou radou v Turčianskom Sv. Martine ako "rovný s rovnými." V polovici decembra 1918 vyhlásil v Košiciach Východoslovenskú republiku. Jej prezidentom mal byť Milan Hodža, alebo Martin Dula, ministrom zahraničia František Jehlička, atď. Samozrejme všetci traja menovaní na jeho ponuku vôbec nereagovali.To však Dvorčáka nijako nezastavilo.

Na prelome rokov 1918-1919 boli na východnom Slovensku ozaj veľmi chaotické pomery.Kým v Liptove, Turci a na západnom Slovensku sa krajina postupne zbavovala maďarského panstva, na území Šarišskej a Zemplínskej stolice ešte stále zotrvávali posádky maďarského vojska, v úradoch naďalej sedeli maďarskí úradníci, "poriadok udržiavali" maďarskí žandári a tzv. občianske gardy. Kritickú situáciu podrobne opisuje tajomník Slovenskej národnej rady Karol A. Medvecký v IV. zväzku svojho veľdiela Slovenský prevrat.

V tomto prostredí za veľkého osobného rizika niekoľkí nadšenci sa usilovali organizovať ľudové zhromaždenia. Bolo však len veľmi málo odhodlaných rečníkov, ktorí by vyšli na tribúnu, vysvetľovali skutočnú situáciu, presviedčali pospolitý ľud. Koncom novembra 1918, na žiadosť Štefana Onderču, Andrej Hlinka vyslal dve delegácie na východné Slovensko. Prvé ľudové zhromaždenie za Česko-Slovenskú republiku sa konalo v Solivare pri Prešove 13. decembra 1918. Maďarskí žandári hneď zadržali troch delegátov a odvliekli ich do Košíc. Traja mladí študenti unikli zatknutiu a pokračovali v agitácii ďalej, rečnili, rozdávali letáky s Proklamáciou slovenského národa. Dňa 17. decembra sa konalo ďalšie veľké ľudové zhromaždenie v Ražňanoch. Zhromaždených oslovili predovšetkým traja už spomínaní kňazi Jozef Čársky, František Majoch a Štefan Onderčo, ako aj miestny gazda Juraj Sopko a ružomberský študent Karol Sidor.

Oddiely česko-slovenského vojska začali prichádzať na východné Slovensko až v posledných dňoch decembra 1918 (do Košíc vstúpili 29.dec.1918) a len za nimi mohlo prísť úradníctvo a administratívny aparát potrebný na obnovenie poriadku a pokojného priebehu verejného života. Išlo to veľmi ťažko. Kronikár mesta Košíc zaznamenal: "Slovenské obyvateľstvo Košíc, vo svojej mentalite úplne zmaďarizované, sa chovalo voči historickým udalostiam apaticky a – nemajúc národného povedomia – vôbec nechápalo ich významu." A teda, práve v tomto čase prechodu bolo treba naliať ľuďom odvahu a upokojiť ich, aby bez obáv vstupovali do novej a sľubnej budúcnosti. František Majoch bol jedným z mála osobností, ktoré túto zodpovednú a nebezpečnú prácu konali.

Koncom januára 1919 okresný úrad v Sabinove požiadal Františka Majocha, aby pomáhal ako úradník na notárskom úrade v Bertotovciach, kde predtým úradoval ako pomocný notár istý Gejza Reich-Radványi. Majoch žiadosti vyhovel a toto sa mu neskôr stalo osudným.

Konsolidáciu pomerov na celom Slovensku, ale na východe zvlášť, neočakávane prerušil vpád maďarských boľševikov v posledných dňoch mája 1919. Slabé československé vojsko (pod francúzskym a talianskym velením) pred nimi "takticky" ustupovalo. Takmer bez boja vtiahli boľševici do Košíc 6. júna a do Prešova8. júna 1919. Dňa 16. júna 1919 vyhlásili v Prešove Slovensku sovietsku republiku na čele s prezidentom Antonínom Janoušekom.

Táto nečakaná štedrá pozornosť zo strany Bélu Kuna bola však iba primitívnou politickou kamuflážou, nebezpečným danajským darom. V skutočnosti boľševický vpád bol posledným zúfalým pokusom maďarskej vlády pod rúškom medzinárodného komunizmu natrvalo držať Slovensko (v ich terminológii: Felsö Magyarország – Horné Uhorsko) v područí Budapešti. Ich velitelia otvorene hovorili: "Mi elsösorban Magyarok vagyunk – aztán komunisták" (My sme v prvom rade Maďari a len potom komunisti).

V tomto postoji ich upevňovala aj smutná skutočnosť, keď Maďari a pomaďarčené obyvateľstvo nadšene vítalo Kúnove boľševické oddiely. Ľahkým „víťazstvom“ opojení votrelci vylievali svoju zlosť na tých slovenských vlastencoch, ktorí sa aktívne zapojili do budovania nového spoločného súžitia s Čechmi. Košický župan Pavol Fábry a dočasná krajská správa utiekli pred boľševikmi na západné Slovensko, miestni aktivisti sa skrývali, ako kto vedel. Aj František Majoch sa skrýval. Jeho síce nenašli, ale za to sa vypomstili na jeho hermanovskej fare, ktorú vyrabovali a spustošili. Na tomto deštruktívnom akte, spolu s maďarskými boľševickými vojakmi, mal priamu a vedúcu účasť pomocný notár Gejza Reich-Radványi.

Boľševické panstvo na východnom Slovensku netrvalo dlho. Asi po troch týždňoch okupácie maďarské boľševické vojsko muselo územie Česko-Slovenskej republiky opustiť. A teraz nasledovalo zúčtovanie s tými prehorlivými spojencami boľševikov, ktorí sa pod ich ochranou dopúšťali rozličných trestných činov proti slovenským vlastencom a slovenskému obyvateľstvu vôbec.

Zaistený bol aj bertotovský pomocný notár Gejza Reich-Radványi. Zo zaisťovacej väzby v Levoči sa mu však podarilo uniknúť. Zamýšľal utiecť do Maďarska, ale pred svojím odchodom sa chcel vypomstiť Majochovi, ktorého pokladal za pôvodcu svojho uväznenia. V skutočnosti to vôbec tak nebolo. Majoch nebol pomstivý človek a pokiaľ išlo o Reicha-Radványiho, on toho človeka ani nepoznal. Reich-Radványi bol však úplne zaslepený nenávisťou a nič ho nevedelo odkloniť od vražedného zámeru.

V podvečer, dňa 9. augusta 1919, Gejza Reich-Radványi, preoblečený do uniformy česko-slovenského dôstojníka, prišiel na kočiari pred hermanovskú faru. Františka Majocha na fare nenašiel, ale rozhodol sa na neho počkať. Keď sa Majochvrátil – okolo 8. hod. večer – predstavil sa mu ako vojenský sudca, ktorý vyšetruje prípad uvázneného Gejzu Radványiho. Vyzval Majocha, aby šiel s ním do susednej obce Bertotovce, kde sa celá záležitosť prešetrí a spíše sa zápisnica. Nič netušiaci Majoch si prisadol k svojmu vrahovi a spolu sa odviezli do Bertotoviec. Zastavili sa pred budovou miestnej školy, kde sa malo "prešetrenie" konať. Keď vstúpili do miestnosti, farár Majoch spozoroval, že tam nikoho niet. Kým sa stačil opýtať, kde sú svedkovia, Reich-Radványi zamkol dvere a z bezprostrednej blízkosti dvomi výstrelmi Majocha usmrtil. Jeho na zemi ležiace telo potom ešte dopichal bodákom. Mŕtvolu zabalil do plášťa a odvliekol do žumpy školského záchoda, kde ju na druhý deň v ranných hodinách našli občania Bertotoviec. Tí hneď zavolali žandárov a spoločne hľadali vraha.

Nemuseli ho hľadať dlho. Stretli sa s ním na ceste z Hermanoviec do Prešova. Viezol sa na koči aj so sestrou zavraždeného Majocha, Antóniou. Nevedno, aké mal s ňou úmysly; pravdepodobne ju chcel tiež zavraždiť na nejakom odľahlom mieste. Na otázku kam ide, odpovedal, že do Prešova. Vraj "českí žandári" omylom zaistili Majocha, a uväznili ho v Prešove. On ako "sudca" sprevádza Majochovu sestru Antóniu a spoločne idú ratovať jej brata. Ale ľudia, ktorí sprevádzali česko-slovenských žandárov, upozornili ich, že "sudca" v uniforme česko-slovenského dôstojníka je preoblečený bývalý pomocný notár Gejza Reich-Radványi. Žandárom sa veľmi rýchlo podarilo prehliadli lživé odpovede vraha, usvedčiť ho zo zákernej vraždy a odovzdať vojenskému súdu.

Brutálna vražda obľúbeného kňaza vyvolala na celom slovenskom Východe vlnu hlbokého smútku a rozhorčenia. Jeho pohreb sa konal 14. augusta 1919 za účasti veľkého zástupu smútiacich z celého okolia.

Kňaz František Majoch je dnes takmer zabudnutou postavou. Ako som počul, pamätná tabuľa na hermanovskej fare, ktorá pripomínala jeho krátke ale veľmi plodné pôsobenie v obci, bola odstránená, aby jej text nedráždil vládny systém rokov 1948-1989. A len málo ľudí vie, že pamätníkom tragickej smrti tohto obetavého kňaza je kaplnka Sedembolestnej Panny Márie v Bertotovciach, ktorú v roku 1929 – pri príležitosti desiateho výročia Majochovej smrti – vysvätil košický biskup Jozef Čársky.

Nuž, nech aspoň táto krátka spomienka storočnice mučeníckej smrti kňaza Františka Majocha pripomína dnešnej i budúcim slovenským generáciám, akou hrozbou pre vieru a národ bol komunizmus. Lebo František Majoch nebol jedinou ani poslednou obeťou boľševickej nenávisti Cirkvi a jej kňazov. Prv než sa rok 2019 skončí, uplynie 75 rokov od mučeníckej smrti ďalších štyroch katolíckych kňazov (a troch s kňazským povolaním spojených osôb) a pochybujem, či si v našich médiách niekto na nich vôbec spomenie, alebo či ostanú zabudnutí, ako sa na nich zabudlo pri 50., 60. a 70. výročí, v rokoch1994, 2004 a 2014. Nemám v úmysle podrobnejšie vykresliť okolnosti ich tragického konca, a preto iba odcitujem slová Msgr. Viktora Trstenského, ktorý v biografii biskupa Vojtaššáka zaznamenáva:

„Už v prvom týždni povstania na území spišského biskupstva v Liptovskom Sv. Jáne, medzi 6. a 7. septembrom 1944, vyvliekli katolíckeho farára Rudolfa Schedu do Svätojánskej doliny a tam tohto 46-ročného kňaza hrozne umučili. Zaživa mu sťahovali kožu z tela, údy mu dokaličili a trápili ho do tých čias, kým v strašných bolestiach neskonal. V Liptovskom Sv. Michale 56-ročného farára Martina Martinku výstrelmi z automatov priamo prepílili. V banskobystrickej diecéze kňaza, spisovateľa, profesora Antona Šaláta, farára v Hájnikoch, vytiahli z postele a v nočnej bielizni ho zastrelili a vsotili do Hrona. V nitrianskom biskupstve v obci pod Rokošom vyviedli robotníka, ktorý mal syna v reholi, na vrch Zápač nad obcou Omastinou a tam si musel vykopať hrob a zastrelili ho výstrelom z automatu do tyla. V obci Kšinnej zastrelili mladého stolára, ktorý mal brata kňaza. I kňaza Jána Nemca, farára v Lieskovci pri Humennom, uviazali za konským poťahom a umučili. Imricha Teplana, bohoslovca 5. ročníka, zabili cez prázdniny. Inej viny títo mučeníci nemali okrem jedinej, že boli dobrí katolíci.“ (Viktor Trstenský: Sila viery, sila pravdy, Bratislava 1990, s. 210). Večná im pamäť v národe!

FRANTIŠEK VNUK

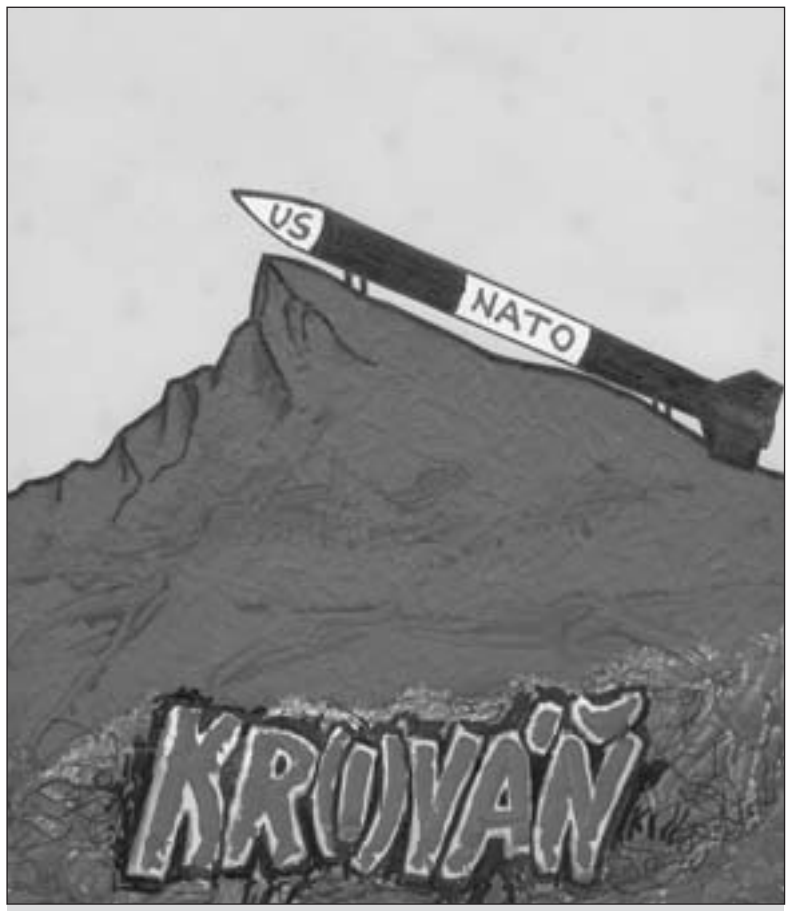

Zo skicára Andreja Mišanka

Kniha disidenta

Anton Selecký: KANÁL. (Svedectvo disidenta). Bratislava : Magnificat, 2019, 451 s. +prílohy

Tento rok si pripomíname 80. výročie vzniku prvej Slovenskej republiky i tridsať rokov od pádu komunistického režimu v Československu, ktorý obnovu slovenskej štátnosti umožnil. Pri každoročných výročiach 17. novembra 1989 počúvame mnoho floskúl a prázdnych politických hesiel. Z úplne iného súdka je posledná knižná novinka z pera katolíckeho disidenta, člena „Bratislavskej päťky“, vydavateľa mariánskych časopisov, Antona Seleckého (1950). Dlhší časový odstup, v tomto prípade až 30 rokov, je tu skôr výhodou, než nevýhodou. Nielen preto, že umožnil dielo dôkladne spracovať. Umožňuje mu tiež vidieť – a hodnotiť veci minulosti nie z postrevolučnej eufórie, ale z nadhľadu.

Kniha je založená nie na prázdnom filozofovaní, ale na faktoch – na bohatom písomnom, zvukovom i obrazovom archíve Seleckého. V 80. rokoch totiž Selecký pripravoval nielen necenzurované správy pre Antona Hlinku a Slobodnú Európu, ale s magnetofónom navštevoval súdne pojednávania i protagonistov doby, známejších i menej známych hrdinov obrany kresťanských a ľudských práv, vrátane niektorých detí. Spytoval sa, zapisoval, nahrával. Do práce zakomponoval práve tieto vlastné zdroje, ako aj rôzne dobové dokumenty, protesty, apely, výstrižky z tlače a pod.

Už len preto sa jeho dielo stáva akousi kronikou kresťanského odporu proti totalitnému režimu a robí knihu nielen vzácnou, ale aj jedinečnou. Aktéri na tomto historickom javisku sú konkrétni. Páchatelia i spolupracovníci totalitného režimu. Eštebáci, esenbáci, sudcovia, prokurátori, advokáti, učitelia, novinári ale aj prenasledovaní kresťania, ich pomocníci, sympatizanti, a drobní ľudia, ktorí tvorili vtedajšiu „socialistickú“ spoločnosť. Sám to spomína v úplnom závere knihy: „Podstatnými ´revolucionármi´ na Slovensku boli tí, o ktorých sa dnes už ani nič nevie. Boli to tí odvážlivci a Bohu verní, ktorí sa súdili a nečakali slobodu, ktorí šírili evanjelium a nečakali chválu, ktorí hlásali Krista a Pravdu a nedúfali v pochopenie....“

Seleckého kniha však nehovorí len o úzkom domácom priestore. Poukazuje aj dôležitosť slovenského exilu. Bez zahraničných Slovákov, inštitúcií, ktoré vybudovali, státisícov publikácií, ktoré vydali a za obrovského rizika sieťou kuriérov pašovali na Slovensko (najmä páter Anton Hlinka a spol.), bez jeho informácií, by sa domácemu kresťanskému disentu, ba kresťanom vôbec, dýchalo oveľa ťažšie. Tresty pre „neposlušných“ by boli oveľa početnejšie i vyššie, ak by informácie o prenasledovaní veriacich neprenikli na Západ. Slovenský exil dodával domácim kresťanským aktivistom životodarnú tekutinu.

Ako hodnotí s odstupom Selecký, rozhodujúcu rolu v protikomunistickom odpore na Slovensku, v disente, zohrávali katolíci. Zjednodušene možno povedať, že iný odboj ako na báze kresťansko-katolíckej na Slovensku ani nebol. Napriek tomu kresťania (resp. katolíci ako ich najsilnejšia zložka) po novembri 1989 tento potenciál nevyužili. Opačne. Rozhodujúcu moc získalo VPN s rôznymi pofidérnymi figúrkami či agentmi ŠtB.

Prečo? Kto je za to zodpovedný? Kde sa stala chyba? Čím je to, že kedysi kresťanské Slovensko dnes volí liberálov, marxistov, protinárodné a protikatolícke sily?

Aj tieto otázky si budete klásť po prečítaní jeho knihy...

Knihu si môžete objednať na e-maile *magnificatslovakia@gmail.com* alebo v kníhkupectve Svojeť.

MARTIN LACKO

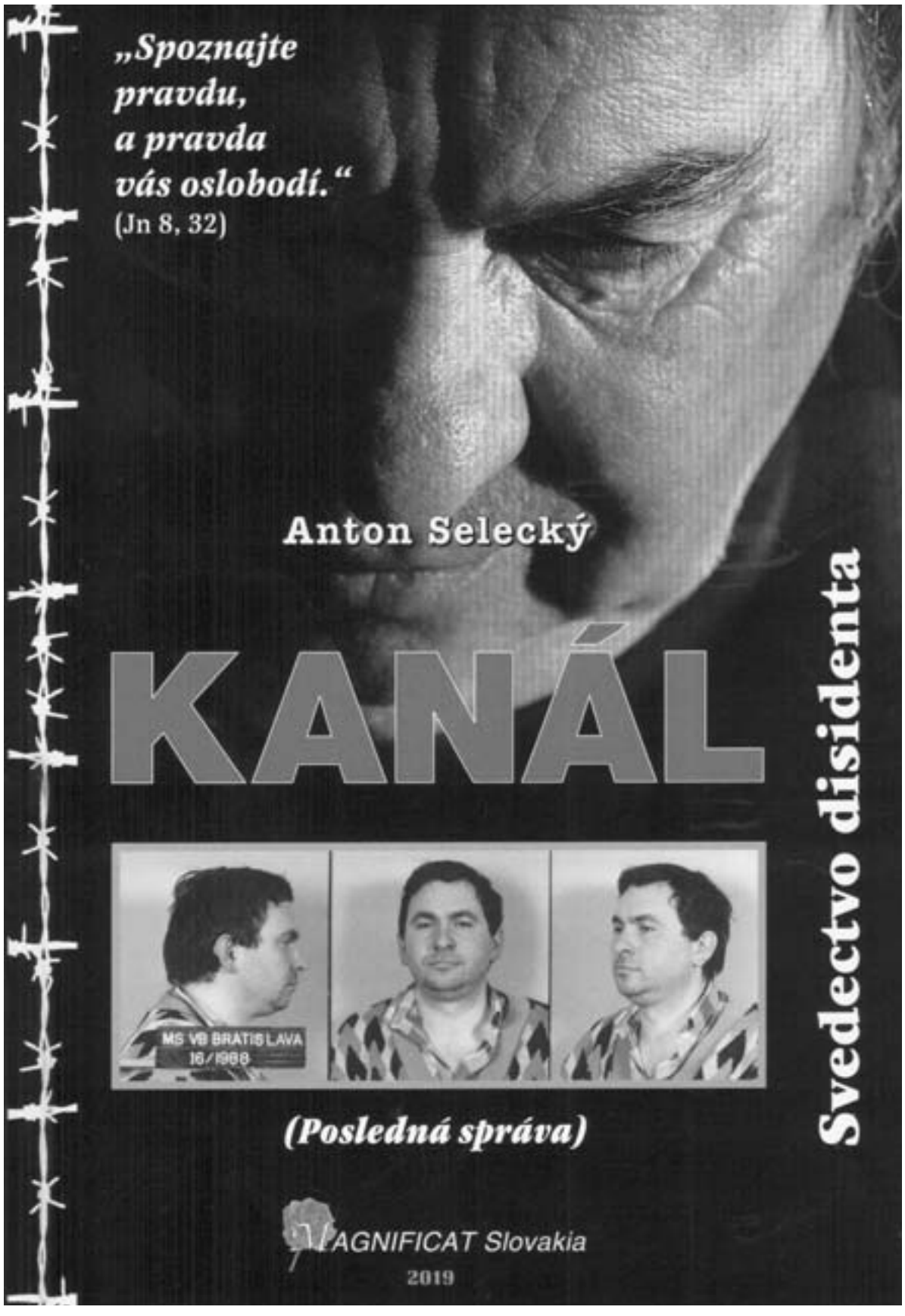

ANTON SEMEŠ

Kresťanstvo gréckeho obradu na strednom Dunaji

Začiatok: Apoštol Peter dal na trhoch skupovať mladých otrokov z okolitých krajín. Vyučil ich vo viere pomocou svojich pomocníkov. Vyškolených vo viere ich posielal domov šíriť evanjelium. V Itálii používali grécky obrad 4. storočia.

Tak pred rokom 50 prišlo na staré Slovensko posolstvo z Ríma na pohanské božište Zobor nad Nitrou. Viedli ho Syrus a Juventius. Prvý to zverejnil Juraj Papánek v knižke HISTORIA GENTIS SLAVAE. Túto tradíciu potvrdzuje v 9. storočí Ján VIII. Svätoplukovi a nepriamo záznam z listu Moravanov pápežovi (pomoc pre uväzneného Metoda): „Veď naši otcovia prijali vieru od svätého Petra.“ (In: Veľkomoravské legendy...)

UDALOSTI –
POTVRDENIE
GRÉCKEHO OBRADU

R. 50 (pred ním) – prišlo posolstvo na čele so Syrom a Juventiom.

R. 150 – 251 píše Tertulián v knižke CONTRA JUDEOS, že toto kresťanstvo za limesom je totožné s kresťanstvom v Ríme, Hispánii, Afrike, Antiochii a v Palestíne. Spojenie s Rímom: listy.

R. 251 – biskup Kornel zvolal do Ríma synodu. Na nej sa zúčastnili aj dvaja biskupi spoza limesu: jeden zo Zobora (Subura) a druhý z Jágru (Agria) – sídlo biskupa pre Chorvátov. (V tom čase mali Chorváti pomenovanie: JAZYGES METANASTES). Odtiaľ prišli „spoza Dunaja – ultra Danubium“ do Chorvátska“. Ten zo Zobora priniesol ako ochranu pre zoborské centrum relikvie rímskeho mučeníka Hypolita.

R. 251-400 (MISIE V POĽSKU)

V Nitre sa udržiavala tradícia „zázračného dažďa“ zo 171. roku, z čias cisára Marka Aurélia. Kresťanskí vojaci vo vojenských táboroch – kasteloch mávali v nedeľu bohoslužby. Tak sa prvé kresťanské kvádske dediny pomenovali Kostelanmi. Tam si postavili vtedy a potom chrámy (drevené). Možno to bolo súvislé aj s tým, kde kresťanské stotiny držali hraničné priechody. Rimania tu boli 20 rokov. Tradícia sa ľahko tvorí pri ohniskách po večeroch, keď sú rodiny pospolu.

Najvýchodnejšie sú Kosteľany pri Hornáde za Košicami. Strážili priechody do Šarišského kraja pri prechode cesty ponad Hornád, kde dodnes stojí malá dedinka so staroslovenským pohanským názvom Trebejov (obetište).

Z Nitry vyšli misionári aj do Poľska a šírili tam kresťanskú vieru. Zakladali dediny s názvom z koreňa kościól: Kościelec, Kościelniki, Kościelisko a pod. To sa nedá ničím vyvrátiť!

R. 400 (pred) Rím menoval do Nitry za kráľa Rosemunda z Markomanov, ktorí boli po Kristu na príkaz cisára ako markomanská kráľovská družina usadená medzi Moravu a Váh. Boli pohanmi. Preto kráľova manželka (Fritigil) sa obrátila o pomoc k milánskemu arcibiskupovi Ambrózovi.

R. 400 (po) Kráľovná Fritigil sa obrátila aj listom na otca Hieronyma do Betlehema o pomoc pri porozumení Žalmov. Poslal jej aj odpoveď plný údivu, že aj ďaleké kmene sa o Písmo zaujímajú. Uvádza sa tam aj nitriansky biskup Sunius.

EPOCHA ARIÁNSTVA
(R. 450-863),

R. 450 (okolo) prišli do Podunajska Visigóti. Používali grécky obrad. Pobudli tu okolo 50 rokov. Staroslovenskí ariáni tu mali svojich biskupov a školu pre dorasť. Používali na nedele a sviatky evanjeliá a čítania z prekladu Lukiánovej konštantínopolskej verzie Biblie. Ich jednotlivci vytvorili pre pastoračné potreby nové písmo – glagoliku, povzbudení gótskym ariánskym biskupom Wulfilom (Vĺčkom). Ten vytvoril zo staronemeckých rún nové písmo na preklad Biblie. Toto obdobie trvalo od polovice 5. storočia do polovice 9. storočia. Stredné Podunajsko bolo husto osídlené, preto po nich neostali dediny s pomenovaním od slova cerkev.

Ostal jeden zvyk, prežehnávať sa s jedným vztýčeným prstom. Zachovali veľa pohanského zvykového práva. Navyše nepoužívali kríž, ale betlehemskú hviezdu na svojich chrámoch. Na cintorínoch na hroby namiesto drevených krížov osádzali kresané stĺpiky. Hviezdu na chrámy a stĺpiky na cintorínoch používala „Uhorská Kalvínska cirkev od 16. storočia podnes (v Potisí a na Žinom ostrove.)

ROK 800-863

Príchod „Misie iz Griek“ na naše územie po porážke Avarov na Zobor do Nitry. Stalo sa to okolo r. 800, keď prišli z kláštora zo Zadunajska z mesta Ráb (Györ). Okrem iného šírili úctu k Bohorodičke a nahrádzali pohanské ariánske piesne novými na staré melódie. Stavali drevené chrámy po dedinách a v mestečkách kamenné rotundy s drevenými zvonicami veľa rotundy. Vedeli zhotoviť – uliať bronzové zvony. Pastoračne „naštepovali katolícku vieru na pohanské plánky“. Boli tu 60 rokov pred Carihradskou misiou. Aj za arcibiskupa Metoda konali farskú službu vo Svätoplukovom kráľovstve.

Nitrianske kráľovstvo bolo rozšírené od MORAVY až po TISU k r. 120 („Ab Mare usque ad Patissum“). Základným postupom učili našich predkov základné modlitby a DESATORO.

R. 810 – Pribinov otec dáva príkaz svojim družiníkom, aby sa nasťahovali do Nitry na určeného polohy, na vybudovanie dvorcov. Predtým to Avari nedovolili, lebo sa báli skoncentrovanej moci Pribinovho otca.

V Nitrianskom kráľovstve pracovali evanjelizačné misie z Nemecka, Itálie a Dalmácie (podriadenej pod Carihrad).

CARIHRAD - MISIA

Rastislavovo posolstvo v Ríme neuspelo. Muža, znalého staroslovenského jazyka nemali (Hadrián II). No pápež sa postaral o odporúčacie listiny do Carihradu k Michalovi III.

R. 863. Prichádza Carihradská misia na čele s Konštantínom – exarchom carihradského cisára a patriarchu Fócia. Na misijnú školu im Rastislav pripravil opevnený kláštor, ďaleko od nemeckej (franskej) hranice. Tam vyučovali zverených mladíkov v teológii, modlitbách gréckeho obradu a v novom pravopise v glagolskej abecede. Podľa starého Dekretálneho práva misia bola povolená na tri roky. Potom išli svätiť svojich zverencov do Ríma. V listinách je zachytený dobový Hadriánov výrok: „Vedeli, kam majú prísť...!“

METODOVA
CIRKEVNÁ PROVINCIA
GRÉCKEHO OBRADU
(Po r. 867)

V Ríme vedeli, že už raz bolo v starom kvádskom kráľovstve zriadené biskupstvo v Nitre a na Morave. Zaniklo príchodom Visigótov na stredný Dunaj. Vtedy sa rozšírilo z juhu ariánstvo so svojimi rúhavými praktikami voči Kristovmu božstvu. Preto ako v Ríme, tak aj v Carihrade ariánov vyhlásili za pohanov (objavil Sasinek).

V Ríme vedeli, že Avari boli porazení, lebo italský kráľ Pipin z centrálneho avarského hrinku pri Debrecíne dal do Ríma dopraviť veľa vozov cirkevných predmetov. Vedeli, že bez vedomia rímskej kúrie po porážke Avarov konali na brehu Dunaja cirkevnú synodu. Na nej rozdelili Podunajsko. Od juhu po rieku Drávu dostal na misijnú pastoráciu arcibiskup z Akviley. Od Drávy po Rábu na severe dostal Soľnohrad. Od Ráby na sever dostal územie (Morava a Nitra i Česko) biskup z Pasova.

Keď carihradská misia prišla do Ríma a dosiahla svätenie svojich bohoslovcov, Hadrián II. sa rozhodol založiť cirkevnú provinciu, obnovením jurisdikcie na Podunajskom. Huni a Avari ju svojím príchodom prerušili.

Na ceste do Ríma sa zastavili u Koceľa v Blatnohrade. Zdržali sa tam vyše mesiaca a pokračovali cez Cividale na juh.

Začiatok novej provincie sa viazal na uznanie prekladu Liturgie sv. Jána Zlatoústeho do staroslovenského jazyka po príchode Konštantína s Metodom s posolstvom do Ríma. Tak bol uznaný nový liturgický jazyk.To „rozzúrilo“ nemeckých biskupov, lebo oni nemali preklad Biblie do starej nemčiny. Títo dvaja rodení Gréci ich predbehli. Už predtým mali glagoláši preklad z kon-štantínopolskej Lukiánovej verzie. Dva roky pred odchodom do Sýrie bol Hieronym na návšteve brata na ostrove v kláštore. Zdržal sa tam dva roky a preložil im pre ich misiu medzi Slovanmi na Balkáne celú Bibliu. Potvrdzuje to nielen dvojročný pobyt v kláštore ale aj pasáž v zakladajúcej listine kláštora v Prahe „na Slovanech“. Tam je pasáž, že Hieronym preložil Bibliu „in liguas – latinam et sclavonicam“.

R. 867 – Hadrián II. „posvätil“ (uznal) preklad liturgických kníh. Uznal staroslovenský jazyk za 4. liturgický.

V Ríme posolstvo sa muselo zdržať pre nečakané udalosti. Prežili v Ríme v hosťovskom kláštore aj Vianoce. No Konštantínovi sa priťažilo a musel ležať. Keď videl, že to speje ku koncu jeho života, vstúpil do gréckeho kláštora a zložil „večné sľuby“. Prijal meno Cyril, lebo sa v praxi dodržoval zvyk, aby sa obidve mená začínali na to isté písmeno: Constantinos...Cyrilos!

V Ríme ho pápež určil za misijného arcibiskupa na Vyšnú Moravu. No umrel a tak použili jeho brata Metoda ako misijného titulárneho arcibiskupa a legáta „ad Slavos“ v Nižnej zátiskej Morave (Morabia Inferior) a Vyšnej (Morabia Superior). Grécke „b“ = latinské „v“.

Toto bol základ kánonického zriadenia novej misie medzi dunajskými Slovenmi. Konštantín v Ríme umiera a na jeho miesto menoval Rím Metoda. Najprv len za misijného podunajského biskupa bez sídla. Potom, po vyslobodení z nemeckého väzenia, za riadneho moravského arcibiskupa ku mestu Morava z druhej strany na východ od dediny Mikulčice (dnes Valy). Rastislav s Metodom vedeli, že biskupstvá sa zriaďujú len v kráľovských a kniežacích mestách podľa Sardickej synody zo 4. storočia. Preto potom neskôr Svätopluk požiadal o konsekrovanie aj biskupa pre Nitru. Stal sa ním nitriansky kňaz Wiching z nemeckej misie. No potom kráľ Svätopluk rozšíril svoje kráľovstvo o kraje na sever a na juh (Krakov a Veľký Varadín i Zadunajsko).

R. 880 – Wiching ako sufragánny biskup v Nitre. No pre intrigy ho Metod poslal „ad neofytam gentem“ do V. Varadína.

R. 885 – Korunovanie Svätopluka za kráľa (rímske posolstvo: kardinál a traja biskupi). Po korunovácii konsekrovali za biskupov:

Gorazda ku Metodovi
Bezrada pre Panóniu
Jandova pre Dáciu
Navroka do Krakova
Moznopona do Valašských Karpát (južné Zátisie)

U sv. Nauma máme potvrdenie týchto konsekrácií termínom, že aj iným sa dostalo takej istej dôstojnosti ako Gorazdovi.

R. 898 – poslal Mojmír II. posolstvo do Ríma, aby konsekrovali nových biskupov pre jeho kráľovstvo.

R. 899 –Prišli traja biskupi a konsekrovali 4 biskupov a jedného spomedzi nich vymenovali za moravského arcibiskupa pre mesto Moravu. Ďalší bol pre pripojený Krakov, iný do Nitry a posledný do Veľkého Varadína.

Maďarská a slovanská historická veda zastáva názov, že Metodova cirkev zanikla obsadením Podunajska starými Maďarmi. Latinská cirkevná literatúra túto cirkev spomína, len keď o tom nemôže mlčať. Ide o vývoj po r. 1000, keď kráľ Štefan I. založil Ostrihomské latinské arcibiskupstvo a „10“ sufragánnych biskupstiev. Metodova cirkev bola podriadená latinským biskupom prostredníctvom vikárov („vicarii in spiritualibus“).

VÝPOČET
NEVYVRÁTITEĽNÝCH
FAKTOV PO R. 1000

R. 1025 - na mohučskej synode je aj moravský biskup Vracen, gréckeho obradu.

R. 1025 - na pohrebe Boleslava Chrabrého v Krakove sú prítomní: latinský arcibiskup z Hnezdna a krakovský arcibiskup gréckeho obradu. Analista Anonymus uvádza prítomných na pohrebe na konci textu podľa obradu: GRAECI ET LATINI.

R. 1045 - na Dunaji v Pešti zabili pohanskí Maďari nitrianskeho biskupa Bystríka, gréckeho obradu. (Asi 7. v poradí po Wichingovi.)

R. 1088 – v Nitre v biskupskom chráme sv. Emeráma na Andrášiku kanonizovali za svätých zoborských pustovníkov Andreja a Benedikta. Ich telá vyzdvihli z hrobu pred oltárom v bazilike na Andrášiku. V literatúre sa na to zabúda, že boli gréckeho obradu.

R. 1092 (pred) – Ladislav I. zvolal celokrajinskú synodu do Sabolčskej župy. Na nej medzi iným prijali aj dodržiavanie sviatkov uhorskej Cirkvi gréckeho obradu ako aj jej pôstov. Na nej prijali zásadu, že pre Latinskú cirkev v Uhorsku budú ordinovať ženatých mužov (ako grécka cirkev) na koľko niet celibátneho dorastu. Toto historikom na Slovensku uniká.

. 1111-1113 – v bazilike na Andrášiku latinská prepoštská kapitula potvrdzuje majetkové listiny pre zoborský kláštor gréckeho obradu. Na to sa zabúda, že ten kláštor bol tiež gréckeho obradu.

R. 1115 (pred) – olomoucký biskup Zdík vo svojom životopise uvádza fakt, že je 7. olomouckým biskupom, ale len 4. latinským. Keď zomrel tretí biskup gréckeho obradu, tak Vratislav II. ustanovil r. 1066 latinského biskupa. Ale na príkaz Ríma musel sa postarať o 4 kanonikov gréckeho obradu do ich smrti.

R. 1423 – Inocent III. píše do Uhorska list, v ktorom potvrdzuje platnosť gréckeho obradu v Uhorsku. Zriadenie biskupstva gréckeho obradu v Uhorsku pápež nepresadil pre odpor latinských biskupov.

R. 1342 – kráľ Karol Róbert na synode na Vyšehrade zlikvidoval glagolášov. Išlo o okolo 400 kláštorov v Uhorsku (Ďurica). V kláštoroch mohli ostať len tí, čo prestúpili na latinský obrad. Ostatní museli odísť do Chorvátska, kde mali slobodu v obrade.

R. 1521 – Lev X. poslal do Uhorska bulu, v ktorej sa zastáva práv Gréckej cirkvi, podriadenej latinským biskupom „per suos vicarios in spiritualibus“.

16. STOROČIE

Hlava Kalvínskej cirkvi v Uhorsku uvádza vznik z veriacich Metodovej cirkvi: „ó hít – staroverci“ a „orosz hít – Rusíni“. To sa realizovali pod nátlakom sedmohradských kalvínskych kniežat. Potvrdzuje to superintendant Imre Sárkany vo svojom Katekizme (Budín, 1804).

17. STOROČIE

Arcibiskup Pázmaň na Ostrihomskej synode r. 1616 dal zistiť, koľko bolo v Uhorsku pred reformáciou kláštorov a prepošstiev ako latinského tak gréckeho obradu. Je to zaujímavá štatistika, ktorá potvrdzuje život Metodovej cirkvi v Uhorsku.

R. 1953 (po) - do Matice Slovenskej chodil na výskum panonhalmský benediktín – prof. Radó. O materiály sa mu staral prof. Kútnik z troch Sliačov. Keď ukončil výskum, tak sa na fare u prof. Kútnika „hodovalo“ a všeličo spomínalo. Pri rozlúčke už na prahu sa obrátil a povedal: „Hát, skorom som zabudol Vám povedať, že v Uhorskom krajinskom archíve je vyše tisíc listín k Metodovej cirkvi, ale nie je skatalogizované!“

Po tisícročí sa táto Metodova cirkev ako ponorná rieka vynorila ako Prešovské arcibiskupstvo. A je plné vitality. Má plný seminár bohoslovcov a svoju Teologickú fakultu. A jeden z jeho kňazov sedí v Ríme ako arcibiskup – tajomník Východnej kongregácie – Mons Cyril Vasil.

Okolo nás sa dejú nové a nové zázraky! A náš slávny neštudovaný historik Šafárik mal pravdu, že slovenský historik má neúnavne skúmať staré listiny a v nich záznamy k Metodovej cirkvi od polovice 1. storočia. No lingua latina je na to nevyhnutná.

Sviatok staroslovenských vierozvestcov na žiadosť olomouckého arcibiskupa Füstenberka, Pius XI. preložil slávenie pamiatky sv. Cyrila Metoda z 9. marca na 5. júla. Katolíci v Česku a na Morave predišli oslave Jána Husa 6. júla.

MICHELE M. IPPOLITO

Chorobou je kríza Viery a terapiou návrat k Bohu

Monsignor Nicola Bux, sedemdesiatdvaročný vatikánsky teológ a liturgista, poradca emeritného pápeža Benedikta XVI., konzultor Kongregácie pre kauzy svätých (predtým konzultor v Kongregácii pre náuku viery, pre Boží kult a disciplínu sviatostí) poskytol rozhovor talianskemu portálu La Fede Quotidiana. Z neho vyberáme hlavné myšlienky.

Choroba, ktorá zasiahla aj taliansku cirkev, sa nazýva kríza viery, a terapiou je návrat k Bohu a plnenie Jeho vôle, ako nás to učí Sväté písmo. Ako Benedikt XVI. napísal 11. apríla tohto roku: „Dnes je Cirkev vnímaná len ako akýsi druh politického aparátu. Keď sa o nej hovorí, používajú sa iba politické kategórie. Platí to aj pre biskupov, ktorí o svojej predstave ohľadom Cirkvi zajtrajška hovoria takmer výlučne v politických termínoch.

„…Cirkev, ktorú my takto budujeme, však nemôže predstavovať nijakú nádej. Pád viery spôsobil, že Cirkev je krehká a náchylná prijímať svetské ideológie a zvyky. Ba radšej sa ani "nehovorí o Bohu,pretože je to téma, ktorá je z praktického hľadiska zdanlivo neužitočná. Preto jedna žena, pracujúca vo farnosti Mugello, raz povedala kňazovi: „ste veľmi svetský a málo kňazský".

Nehovorí sa o hriechu, o milosti a večnom živote – aby sa vysvetlilo, prečo svet ide zlým smerom a ľuďom sa ukázalo riešenie: všetko sa zužuje iba na "podporu integrálneho ľudského rozvoja" v tomto svete: chýba tomu duša a druhý svet. Neposlal azda náš Pán Cirkev do celého sveta predovšetkým preto, aby krstila všetky národy a robila všetko ostatné, čo tejto sviatosti predchádza a čo za ňou nasleduje? Môže existovať nejaký iný integrálny rozvoj človeka?

Čo nás najviac zaráža pri počúvaní mnohých biskupov, je to, že nehovoria ako biskupi. A keď nehovoria ako biskupi, veriaci ich nepočúvajú. Čo znamená hovoriť ako biskup? Svätý Pavol uvádza príklad: „Nech teda nevládne hriech vo vašom smrteľnom tele, žeby ste sa poddávali jehožiadostiam“ (Rim 6,12); a keď hovorí Titovi, oznamuje mu Milosť, nositeľku spásy: Ježiša Krista. Pretože milosť a hriech vedú človeka k tomu, aby si položil otázku: mám žiť na tomto svete tak, že budem milovať Boha a tiež sa báť Jeho súdu, najmä po smrti?

Je možné povedať, že sa Cirkev priveľmi angažuje v politike?

„Čo máme robiť“? - pýta sa Benedikt XVI. – „Mali by sme vytvoriť druhú Cirkev, aby sa veci dali do poriadku? Pokus o takýto experiment už tu bol, avšak zlyhal".

Napriek tomu sa biskupi nerozumne ženú za protestantizmom; alebo za synodálnosťou, ktorá, ako to dobre poznajú pravoslávni, paralyzuje a môže zničiť Cirkev. Ak by sa biskupi viac zamerali na hriech, ktorý ťaží a utláča ako jarmo, a na milosť, ktorá prináša spásu, nedopúšťali by sa týchto banálnych chýb typických pre politiku, čiže pre oblasť, v ktorej sú navyše neskúsení.

„Predstava akejsi lepšej Cirkvi, ktorú by sme sami vytvorili“ - hovorí Benedikt XVI. – „je naozaj návrhom diabla, ktorým nás chce vzdialiť od živého Boha, pričom používa falošnú logiku, na ktorú príliš ľahko naletíme“. Typickou črtou našej doby, od roku 1968, je búranie všetkých obmedzení: a toho sa teraz dožadujú aj pastieri Cirkvi. Naproti tomu „prvou úlohou uprostred morálnych otrasov našej doby je opäť začať žiť z Boha, obrátiť sa k Nemu a poslúchať Ho.

Z lásky k Bohu sa odvíja láska k blížnemu, ktorý – ako učí svätý Tomáš - je „blízky“: pre Taliana je to predovšetkým chudobný Talian. V opačnom prípade to bude vyzerať, že robíme politiku. Súhlasím so Stefanom Fontanom, že: „prvé ponaučenie, ktoré pre biskupov vyplýva z týchto volieb, by malo byť dobre poznať sociálnu náuku Cirkvi a správne ju učiť. Druhým ponaučením je učiť jasne a obsah správne hierarchizovať. Rozvíjať demokraciu v Európe nie je také dôležité ako chrániť život a rodinu. Pravda o Bohu, človeku a svete je princíp, o ktorom sa nediskutuje, je to základ poriadku a spoločenského dobra. Takto poznávame Boha, takto Ho milujeme a takto Mu slúžime. Musíme sa naďalej spájať, hoci je nás len málo, aby sme živili, uchovávali a umožňovali odovzdávanie tohto ohňa“.

Bolí ma, keď vidím, ako sú pastieri ustarostení problémami, ktoré vôbec nesúvisia s ich poslaním. Migranti? Môžu sa nimi zaoberať iba vtedy, keď chcú splniť mandát, ktorý dostali od Krista, aby ich evanjelizovali. Ekológia? Môžu sa ňou zaoberať iba vtedy, keď budú ohlasovať, že Boh je stvoriteľ sveta a určite ho nenechá zahynúť. Korupcia? Proti nej možno bojovať iba kázaním o nutnostiobrátenia, nie o dodržiavaní svetských zákonov. Kristus zomrel medzi dvomi zlodejmi! O týchto veciach hovoríme a píšeme, ale neohlasujeme Krista, jediného, kto dáva životu zmysel a ktorý nám dáva milosť, aby sme žili naplno.

Odpoveďou na všetky zvrátenosti, ktoré charakterizujú túto modernú dobu, nie je v prvom radeobviňovanie, ale ohlasovanie Ježiša. Ak som tým, čím som, je to len vďaka stretnutiu s Ježišom. Sv. Gregor Naziánsky si položil otázku: „aký je rozdiel medzi zvieraťom a mnou? Nijaký: narodili sme sa ako zvieratá, rastieme ako zvieratá, jeme ako zvieratá, trpíme viac ako zvieratá a nakoniec umierame ako zvieratá. Keby som nebol tvoj, môj Kriste, bol by som konečným tvorom“.

Preto v tomto odkresťančenom svete bez Ježiša, bez Boha, je obrana „hodnôt“ nanič, pretože hodnoty pochádzajú zo stretnutia s Kristom. Dostojevskij povedal, že ak Boha niet, všetko je dovolené. Neexistuje etika bez ontológie, bez Krista neexistujú hodnoty – sú len ako vianočné ozdoby bez stromu - a dnes sa Cirkev, ako povedal don Giussani, „hanbí za Krista“.

Výsledky volieb v Taliansku a v Európe.

„Novinár Galli della Loggia napísal, že katolíci hlasovali proti antifašizmu a migrácii. Aj keď človek nie je expertom na analýzu údajov a volebné výsledky, možno predpokladať, že mnohí katolíci hlasovali za určité strany preto, lebo v nich našli dôležité hodnoty katolíckej tradície; sú však aj katolíci, ktorí v menšej miere hlasovali za strany, ktoré sa nehlásia k týmto hodnotám: robili to buď preto, že sú zmätení, alebo preto, že sú presvedčení, že to už nie sú hodnoty. Veď v situácii, keď sa už ozajstný katechizmus desaťročia neohlasuje, by svätý Pavol povedal: „Ako uveria, keď im nikto neohlasoval pravdu? Pastieri sú stále presvedčení, že sú pastieri, hoci človeku neponúkajú „potravu“, ktorú by mu mali dať: Ježiša Krista, cestu, pravdu a život.

Cirkev mala v dobe keď sa za-kladala Európa nesmiernu morálnu autoritu, ktorú spontánne akceptovalo mnoho občanov, mala vysoko hodnotnú náuku, ktorej sa doteraz nijaký iný filozofický systém nevyrovnal ...až do pontifikátu Jána Pavla II., ktorý vyhlásil Cyrila a Metoda za patrónovEurópy a potom k nim pripojil Brigitu, Katarínu a Teréziu z Kríža, podobne ako to pred ním urobil Pavol VI. so svätým Benediktom.

Dnes je už iná situácia. Katolík už necíti, že ho vzadu niekto podopiera, keď počuje svojich pastierov hovoriť: „súhlas s podstatou viery, ale nie so spôsobom“, alebo: „netreba sa modliť za seba“. Ale či azda žalmista neprosil za svoje potreby?

Ľudia sa však radšej identifikujú s človekom, ktorý sa zverí Panne Márii a vzýva patrónov, ktorí sa nazývajú patrónmi preto, lebo sú otcami, ktorí chránia polis, mesto, ľudí, a teda aj politiku. Alebo si pastieri myslia, že západná spoločnosť je spoločnosťou, v ktorej je Boh vo verejnej sfére neprítomný a nemá jej čo povedať? Európa dnes otvorene bojuje protikresťanskej identite a presadzuje relativizmus a sekularizmus, indiferentizmus, islamofíliu, pacifizmus a ďalšie smrtiace drogy. Toto ohrozuje Európu, ktorá vďaka tomu stratila dušu. Multikulturalizmus netreba zamieňať s univerzálnou láskou: „Láska nie je popretím seba. Spočíva v tom, že tomu druhému ponúkne to najlepšie, čo má a čím je. To najlepšie, čo Európa môže ponúknuť svetu, je jeho identita, hlboko kresťanská civilizácia“ (R. Sarah, Le soir approche e déjà le jour baisse). Bez tejto viery nemožno prekonať kultúrne a historické rozdiely, a už vôbec nie národné sebectvo.

Sme v mariánskom mesiaci (a v mesiaci ramadánu pre moslimov). Ako sa pozeráte na zasvätenie Talianska Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie, ktoré navrhol Salvini, osobnú účasť brazílskeho prezidenta Bolsonara na zasvätení krajiny tomuto Nepoškvrnenému Srdcu a na pokusy určitých „katolíckych“, kruhov nahradiť májovú úctu k Panne Márii ekumenickým prehodnotením islamského pôstu?

Podľa Jeana Daniélou SJ: „Všetky pokusy o internacionalizmus založený na vede alebo na tzv.náboženstve ľudstva Boh odsúdil už v Babylone a majú charakter modlárstva. Zo strany človeka ide o odmietnutie podmienky, ktorú mu stanovil Boh; je to snaha budovať na vlastnú päsť jednotu, ktorá môže prísť len od Boha. Vedie to len k vykoreneniu a zničeniu “(Esej o tajomstve dejín, Morcelliana, Brescia 2012, s. 70). Ako napísal Guido Vignelli, predlohou súčasného globalizmu je Babylonská veža nazývaná OSN a EÚ. Budovať kráľovstvo nie na poslušnosti Božiemu zákonu, ako bola Noemova zmluva, ale na obyčajnej spoločenskej zmluve, ktorá sa opäť vynorila v Abú Dhabi ako „univerzálne bratstvo“.

Babylon bol prvým pokusom o vytvorenie nového svetového poriadku, budovaním multietnickej,multikultúrnej a multináboženskej spoločnosti založenej na konsenze so svetskou ideológiou a legislatívou. Bol to útok na Nebesia, pokus o vzchopenie sa a znovuzískanie nadprirodzených síl stratených po prvotnom hriechu, aby sa realizoval nový pozemský raj. Obyvatelia Babylonu nechceli, aby k nim Boh zostúpil, ale oni chceli k Nemu vystúpiť; nedúfali, že budú spasení vtelením Boha, ale namýšľali si, že sa sami spasia, keď sa pozdvihnú na božskú úroveň, pravdepodobne pomocou mágie a démonických vplyvov. Bolo to opakovanie hriechu pýchy našich prarodičov. Bolo to delírium všemohúcnosti a Boh zasiahol, aby zmaril tento ničomný projekt. Zmiatol mysle a jazyky, a oni už sa už nedokázali pochopiť a dohodnúť medzi sebou. Začali sa medzi sebou hádať a rozdeľovať, takže stavbu už nedokončili, celé mesto sa rozkmotrilo, až nakoniec z neho zostali trosky.

Táto politická stavba namiesto všeobecného porozumenia, zjednotenia a pokoja vyvolala nedorozumenia, nedôveru a nenávisť, ktoré sú stále príčinou ľudských konfliktov. Od tej doby až do Turíc sa ľudská rasa už nedokázala zjednotiť a spoločne konať, pretože "ak Pán nestavia dom, márne sa namáhajú tí, čo ho stavajú " (Žalm 127, 1). Babylon nechcel spájať ľudí v pravde a bratskej láske, ale zotročiť ich v omyle a nespravodlivosti budujúc nie raj, ale peklo na zemi. Tento pokus sa vpriebehu storočí niekoľkokrát opakoval (pozri Dan 2, 31-43), avšak nakoniec vždycky padol, pretože mu chýbal náboženský a morálny základ. Veď si len vezmime katastrofálne projekty utopických politických hnutí v moderných dejinách“.

V čom spočíva ozajstné obrátenie ku Kristovi?

„Ak uvažujeme o tom, čo robiť, - hovorí Benedikt XVI. - je jasné, že nepotrebujeme ďalšiu Cirkev, ktorú si sami vymyslíme. Je potrebné obnoviť vieru v reálnosť Ježiša Krista, ktorá nám bola darovaná vo sviatosti“.

Dôkazom toho, že sa na to zabúda, ba sa proti tomu bojuje, sú deformácie, zneužívania a zločiny páchané proti sviatostiam a proti liturgii. Keď sa ničí liturgia, ktorá svojou povahou je dielom vykúpenia ľudstva a dokonalej oslavy Boha vďaka kňazskému úradu Ježiša Krista (pozri Sacrosanctum Concilium, č. 5 a 7), značná časť Cirkvi sa ocitá v kríze. Iba živá Cirkev, ktorá do centra liturgie stavia Boha a nie človeka– a preto je posvätná - je pre svet silou, ktoré ho drží v boji proti hriechu. Riešením krízy Cirkvi a následne aj sveta je: „ohlasovať a prijať Ježiša Krista, vykupiteľa človeka, centrum vesmíru a dejín“, ako pripomenul Ján Pavol II. v roku 1978: „prostredníctvom evanjelizácie a sviatostí, bez ktorých nie je možný morálny život.“

Zdroj:
http://www.lafedequotidiana.it/esclusivo-mons-bux-i-vescovi-rincorrono-il-protestantesimo-e-la-sinodalita-puo-distruggere-la-chiesa/
Preklad: Christianitas

KULTÚRA
Dvojtýždenník závislý od etiky
Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava
Telefón: 0911 286 452
Vydáva Factum bonum, spol. s r. o..
Wolkrova 39, 851 01 Bratislava.
IČO: 35 734 710

Predseda redakčnej rady: *Július Binder* – Šéfredaktor: *Teodor Križka* – Cena jedného čísla je 1.60 € – Časopis vychádza každé dva týždne, s výnimkou mesiacov júl a august. Ročne vychádza 21 čísel – Stánkový predaj: Mediaprint Kapa, Pressegrosso, a. s. Objednávky prijíma Slovenská pošta na elektronicklej adrese: ganisinova.renata@slposta.sk – Objednávky do zahraničia vybavuje: Slovenská pošta, a. s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, P. O. Box 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranicna.tlac@slposta.sk – Telefonické predplatné: 02/54418102 alebo 02/54418091 – Registračné číslo: EV757/08 – Prijímame iba príspevky napísané elektronicky vo formáte word a graficky neupravené. Nevyžiadané rukopisy nevraciame. Stanovisko redakcie sa nemusí zhodovať s názorom autora – E-mail redakcie: kultura@orangemail.sk – Internetová stránka a archív časopisu: www.kultura-fb.sk –
ISSN 1335-3470 (tlačené vydanie) ISSN 1336-2992 (online)

Spomienky z pohnutých čias života (3)

(Pokračovanie z predchádzajúceho čísla)

Vždy sa mohli nájsť zámienky na umlčanie ich pisateľov, ktorí im komplikovali život. Otec Lazor sa o tomto svojom rozhodnutí nezveril ani svojim najbližším priateľom, aby ich nezaplietol do nejakého nebezpečenstva zo strany ŠtB. Celú zodpovednosť za prípadné postihové dôsledky zobral na seba. Na druhej strane v neprospech tohto jeho len osobného počínania sa mu vynárala aj myšlienka, že čo zmôže „sám vojak v poli". Vo svojich listoch poukazoval na nespravodlivé spôsobenie veľkej krivdy práve gréckokatolíckym občanom štátu, ktorí sa ani v minulosti nikdy nestotožňovali s nepriateľským fašizmom, ba naopak, z ktorých mnohí aj trpeli za nadržiavanie komunistickému protifašistickému odboju počas druhej svetovej vojny. A práve týmto ľuďom bolo vzaté ich náboženské vierovyznanie a násilne ich zaradili do im neželanej Pravoslávnej cirkvi. Biskupov ich Cirkvi vrhli do žalára, ponižovali až pod ľudskú dôstojnosť a umučili až k smrti. Kňazov bezprávne väznili a potom ich aj s rodinami vykázali do vyhnanstva na ľudoprázdne česko-nemecké pohraničie na podradné manuálne a slabo platené práce. Gréckokatolíckym veriacim sa nepriznávali základné ľudské práva, ktoré prijal za svoje aj náš štát. Každá bohoslužba veriacich bez svojho kňaza, bez násilne odobratého kostola, len zídených pri pocestnom kríži alebo na cintoríne, každý pohreb bez kňaza, sa stali demonštráciou gréckokatolíkov za svoje ľudské práva. —— Otec Lazor na svoje prvé dva listy, zaslané na ústredie vedúcej politickej strany a na ústrednú vládu štátu, dlho nedostával žiadnu odpoveď a nedošlo ani k jeho zatknutiu a uväzneniu, na ktoré bol pripravený. Predpokladal, že jeho listy sa dostali do odpadkového koša. Neskôr však vyšlo najavo, že tieto jeho listy vyvolali mimoriadny rozruch a vyššie miesta po prešetrení pravdivosti ich obsahu zamestnali nižšie miesta, ktoré museli zareagovať a zdôvodňovať, prečo neinformovali pravdivo svojich nadriadených o skutočnej situácii vo veci. —— Po čase reakciou na tieto listy otca Lazora bola osobná návšteva krajských cirkevných tajomníkov z Košíc a Banskej Bystrice na jeho byte. Banskobystrický úradník presvedčoval autora listov, že sa on už musí uspokojiť so súčasným stavom, lebo k legalizácii pôsobnosti Gréckokatolíckej cirkvi už nikdy nedôjde a že on už na tom nič nezmení. Košický pán sa ozval k otcovi Lazorovi aj ostrými vyhrážkami, že keď neprestane otravovať socialistickú spoločnosť štátu, tak uvidí, čo sa s ním stane... Nebojácny bojovník za prinavrátenie rovnoprávnej existencie Gréckokatolíckej cirkvi s ostatnými cirkvami v Česko-Slovensku mu na to nezľaknuto odpovedal, že on sa toho nebojí , že on nemá čo stratiť, že kým je jeho Cirkev zakázaná, on sa aj na súčasnej tzv. slobode cíti ako väzeň...

Otec Lazor nepoľavil vo svojom úsilí ani po zastrašovacích pokusoch režimu slúžiacich úradníkov a pokračoval v posielaní listov na najvyššie inštitúcie v štáte. Ďalšiu sériu listových dožadovaní o prinavrátenie legálnej existencie Gréckokatolíckej cirkvi adresoval na Slovenskú národnú radu (SNR), na Ministerstvo kultúry, pod ktoré cirkevné záležitosti patrili, a na Najvyšší súd, ktorý mal v gescii dodržiavanie ľudských práv. Obsah týchto listov či dožadovaní bol už neporovnateľne ostrejší. Kvôli tomu aj očakával, že následkom toho, až príliš odvážneho tónu obsahu jeho ďalších listov, bude jeho patričné umlčanie uskutočnené jeho ďalšou izoláciou od občianskej spoločnosti. A napodiv, znovu nedošlo k tomu najhoršiemu, bol iba predvolaný na osobný pohovor k vecne príslušnému vedúcemu úradníkovi SNR, ktorý mal za úlohu prehovoriť ho, aby už prestal so svojím vypisovaním. Klamal ho pritom, že vec je už v riešení, ale že to si vyžaduje dlhší čas. Zároveň mu však vyčítal, že čo zbytočne obťažuje horné miesta. Veď všetci ostatní ľudia sú spokojní s existujúcim stavom, že len on je tým, ktorý rozviruje upokojenú hladinu spoločenského života a rozpútava nové rozbroje a nepriateľstvá medzi občanmi. Otec Lazor mu rad radom vyvrátil jeho ničím nepodložené tvrdenia a falošné ubezpečenia o spokojnosti bývalých gréckokatolíckych veriacich v radoch Pravoslávnej cirkvi, o čo vraj sami žiadali. Nakoniec sa nezhodli v ničom, čo prerokovávali. Pri tomto pohovore však úradník nechtiac sám poprel svoje slová, keď prezradil, že dostávajú od ľudí početné listy s podobným zameraním ich obsahu. Otec Lazor odchádzal z tohto pohovoru s útechou, že ani jeho ďalšie listy nešli do odpadkového koša a že v tomto boji za slobodu Gréckokatolíckej cirkvi nie je sám...! Utvrdil sa, že tieto listy majú významnú silu, že nie sú zbytočné a že treba pokračovať v dožadovaní sa o obnovenie legality zakázanej Cirkvi, a to ešte v čo najširšom rozsahu. Preto, kade chodil po apoštolovaní, všade povzbudzoval veriacich, aby záplavou svojich listov na najvyššie stranícke i štátne riadiace orgány dali najavo, že existujú, že sa nenechali udusiť násilným zastrašovaním a prenasledovaním. Radil pritom, aby sa neuchyľovali k organizovaniu hromadných petícií, lebo tie boli zakázané a trestné. Nato nasledovalo proti nemu ešte niekoľko ďalších vyhrážaní zo strany ústredných i krajských a okresných orgánov štátnej správy, že ho znovu uväznia, keď bude i naďalej pokračovať vo svojej predmetnej aktivite. Nedošlo síce k tomu, ale zintenzívnili nad ním dohľad ŠtB, a to ako na pracovisku zamestnávateľského podniku, tak aj v domácom súkromí.

V roku 1965 otec Lazor zmenil formu svojho boja za slobodu miestnej Gréckokatolíckej cirkvi. Prestal písať protestné listy, lebo ho už v tomto smere zastúpili mnohí iní. Takto sa on mohol viac zamerať na posilňovanie nádeje veriacich na návrat slobody ich Cirkvi. Totiž toto sa začalo javiť veľmi potrebným, lebo počas mnohých rokov pretrvávania neutešeného stavu sa predmetné snaženie už mohlo dostať do celkovej rezignácie aktivity aj samých bojovníkov za vec a mohlo spôsobiť oddialenie dosiahnutia kýženej slobody Gréckokatolíckej cirkvi Česko-Slovenska. Otec Lazor začal častejšie navštevovať následkom vtedajšieho pohnutého života utvorené tajné územné skupiny prenasledovaných gréckokatolíckych kňazov. Stal sa ich spojkou na zabezpečovanie donášania najnovších informácií o vývoji situácie vo vydobývaní slobody zakázanej Cirkvi. Táto rola otca Lazora sa stala významne užitočnou aj v ďalšej fáze vývoja situácie už pri organizačných prípravách na blížiace sa oživenie legálnej pôsobnosti Cirkvi. Najvýznačnejšie územné skupiny kňazov sa zorganizovali v Bratislave, Košiciach a Prahe.

Začiatkom druhej polovice šesťdesiatych rokov sa chronickými chybami centra politického i hospodárskeho riadenia česko-slovenského štátu nakopilo toľko spoločenských a hospodárskych problémov, že sa to začalo nezatajiteľne prejavovať aj v narastajúcej kríze politickej sféry vládnúceho režimu. Rok 1967 sa už od samého začiatku vyznačoval značne zosilneným politickým napätím, ktoré prerástlo až do vnútorných rozporov aj v samotnom Ústrednom výbore Komunistickej strany Česko-Slovenska, teda v centre hlavnej a teda aj za stav hospodárskej a spoločenskej situácie zodpovednej politickej sily štátu. Toto dovoľovalo predpokladať, žeby už v krátkej dobe mohlo dôjsť až k základným zmenám aj v charaktere politického režimu štátu. Začalo sa veľa hovoriť o aktuálnosti procesu demokratizácie života celej spoločnosti. A už v krátkom čase sa tieto dohady a reči stali realitou. Došlo k ráznej zmene dovtedajšieho totalitného charakteru vládnutia vedúcej politickej strany a ňou nastolenej štátnej administratívy vrátane výmeny funkcionárskych osôb v nej. Aj vytrvalých verných gréckokatolíckych veriacich, združených v tajnej katakombálnej cirkvi, začali tieto udalosti napĺňať novou a silnejšou nádejou na skorý príchod časov na slobodné verejné vyznávanie svojho náboženstva.

Rok 1968 vyhlásil otec Lazor za najšťastnejší rok svojho života. V rámci nástupu demokratizačného spoločenského vývoja v Česko-Slovensku nastal čas aj na vzkriesenie a znovuoživenie legálnej existencie miestnej Gréckokatolíckej cirkvi. Čelný predstaviteľ nezlomného snaženia za prinavrátenie slobody verejného účinkovania tejto komunistickým režimom štátu zakázanej Cirkvi otec prof. ThDr. Ján Murín už od samého začiatku nastávajúcej novej spoločensko-politickej éry začal vo veci podnikať potrebné kroky. Už po prvom ním vyvolanom rokovaní s vedúcim pracovníkom najvyššieho náležitého správneho úradu štátu bolo možné badať pozitívnu zmenu postoja vo veci zákonného verejného účinkovania miestnej Gréckokatolíckej cirkvi. Prejavilo sa to aj v ochote prístupu k urýchlenej náprave krívd spôsobených gréckokatolíckym veriacim. Bolo zrejmé, že na týchto úradných miestach už sedeli zástancovia reformných zmien režimu štátu. Keď si otec Murín utvrdil tieto priaznivé poznatky aj pri ďalších rokovaniach s predstaviteľmi Slovenského úradu pre veci cirkevné, ihneď sa zišiel s otcom Lazorom, ako jeho najagilnejším spolubojovníkom za slobodu ich Cirkvi, aby bez čas strácajúceho vyčkávania pristúpili k príprave plánu na ďalší postup v sledovanej záležitosti. Rozhodli sa na urýchlenom zaktivizovaní všetkých verných gréckokatolíckych kňazov, ktorým po mnohoročnom žalárovaní ich zdravotný stav ešte dovolil aspoň ako-tak zapojiť sa do potrebnej práce. Jednu akčnú skupinu kňazov, na čele s otcom Murínom, sa rozhodli ustanoviť v Bratislave. Jej činnosť zamerali na potrebný styk s úradmi slovenskej časti štátnej administratívy. Druhú, značne početnejšiu skupinu kňazov, pod vedením otca Lazora, rozhodli zriadiť v Košiciach. Náplň činnosti košickej akčnej skupiny sa dohodli rozdeliť do dvoch časových etáp. Navrhli, aby sa najprv zrealizovalo založenie a obnovenie pôsobnosti gréckokatolíckeho biskupského úradu s dočasným sídlom v Košiciach. A aby sa až potom zamerala činnosť na organizačné zabezpečenie oživovania farností diecézy. Obidvaja hlavní organizátori sa zhodli, že z členov obidvoch pracovných skupín bude voľbou pléna kňazov ustanovený riadiaci organizačný orgán s názvom Akčný výbor na obnovu činnosti Gréckokatolíckej cirkvi so sídlom v Košiciach. Navrhli tiež, aby jeho zvolený predseda bol dočasným najvyšším výkonným predstaviteľom Gréckokatolíckej cirkvi Česko-Slovenska pri predmetných rokovaniach s najvyššími štátnymi i inými partnerskými inštitúciami. Tento návrh zaslali na odobrenie v Oseku v Čechách internovanému najdôstojnejšiemu otcovi biskupovi ThDr. Vasilovi Hopkovi. Asi o týždeň nato pobočník otca biskupa otec Ljavinec osobne doručil otcovi Murínovi písomné biskupské schválenie predloženého návrhu plánu predmetnej činnosti, ale s doložkou, že aj pre české zeme sa zriadi podobná pracovná skupina gréckokatolíckych kňazov pod vedením otca Ljavinca. Rolou spojky medzi týmito akčnými skupinami bol poverený otec Lazor.

Po získaní súhlasu otca biskupa s navrhnutým realizačným plánom sa otcovia Murín a Lazor rozhodli zverejniť výsledky aktivity za legalizáciu verejného účinkovania Gréckokatolíckej cirkvi aj publicistickým zviditeľnením. Sledovali tým nielen čo najskôr oboznámiť s dlho túženou kladnou informáciou najmä nedočkavých verných veriacich, ale aj verejne dať najavo svojim úhlavným nepriateľom, že ich nezdeptali, ako to mali v úmysle, že ich ani po osemnásťročnom vykynožovaní nevyhubili, že existujú aj naďalej a požadujú za nimi spôsobené bezprávie úplnú rehabilitáciu. Že v mene pravdy a objektívneho práva sa dožadujú prinavrátenia nezákonne odňatého verejného náboženského účinkovania i skonfiškovaného majetku ich Cirkvi. Prvé nádejné správy o prinavrátení zákonnej existencie Gréckokatolíckej cirkvi Česko-Slovenska sa otcovi Lazorovi , za pomoci nebojácnych dobroprajníkov, podarilo zverejniť v najvplyvnejšom krajskom denníku Východoslovenské noviny dňa 29. marca 1968. Článok mal obrovský ohlas a vyvolal neopísateľnú radosť medzi gréckokatolíckymi veriacimi celého východného Slovenska.

Udalosti začali naberať rýchly spád. So súhlasom otca biskupa Hopka otcovia Murín a Lazor na 10. apríla 1968 zorganizovali v Košiciach už úradne povolené stretnutie gréckokatolíckeho kňazstva, aby na ňom spoločne ustanovili Akčný výbor na obnovenie legálnej existencie a verejnej náboženskej činnosti miestnej Gréckokatolíckej cirkvi. Bol to nezabudnuteľný deň v živote otca Lazora i jeho kňazských spolubratov. Organizátori predpokladali, že sa na tomto historickom zhromaždení zúčastní asi 80 kňazov. No prišlo ich až 133 zo 172 ešte žijúcich. S prizvanými hosťami aj z radov laikov bolo na konferencii celkove asi 200 účastníkov, medzi ktorými nechýbal ani už zdravotne silne postihnutý otec biskup Hopko. Pri zvítaní sa nikto z nich nezostal bez sĺz radosti v očiach i na tvári. V mysliach a srdciach každého z nich hlavné miesto zaujalo slovami nevyjadriteľné bezmedzne vrúcne poďakovanie Dobrotivému Pánu Bohu za milosť, že sa mohli dožiť tejto najradostnejšej chvíle svojho života. —— V rámci hlavného bodu programu konferencie došlo k ustanoveniu Akčného výboru (AV) ako dočasného hlavného reprezentanta vedenia miestnej Cirkvi na obdobie do konštituovania obnoveného biskupského centra diecézy. Do AV bolo zvolených 18 členov, 16 kňazov a 2 laici. Z nich sa potom zvolilo užšie výkonné predsedníctvo, ktorého členom bol aj otec Štefan Lazor CSsR. Výkonným predsedom AV sa stal otec prof. ThDr. Ján Murín. Otec biskup ThDr. Vasil Hopko bol poctený funkciou čestného predsedu AV.

Otcovia Murín a Lazor už od čias sformovania sa tajnej (katakombálnej) miestnej Gréckokatolíckej cirkvi boli v stálom, aj keď silne obmedzenom, kontakte so Svätou stolicou. Kongregácii pre východné cirkvi podávali aktuálne správy o vývoji situácie v oblasti možností prinavrátenia legálnej existencie a verejnej pôsobnosti ich zakázanej Cirkvi. Predkladali jej aj návrhy na postup v tomto snažení, ktoré po odsúhlasení a prípadnom doplnení Svätou stolicou realizovali doma podľa možnosti v plnom rozsahu.

Dňa 27. apríla 1968 sa otec Lazor zúčastnil na porade aktivistov ilegálnej gréckokatolíckej rehole redemptoristov, ktorú do Košíc zvolal ich tajný predstavený. Išlo o prípravu a spoločné schválenie plánu oživenia verejnej pôsobnosti rehole v nastavšej priaznivejšej politicko-spoločenskej situácii v Česko-Slovensku.

Dňa 30. apríla 1968 sa v Košiciach otec Lazor zúčastnil na zasadnutí AV. Tam sa od otca Murína dozvedel, že je pozvaný do Ríma k Svätému Otcovi, aby osobne podal podrobnejšie informácie o najnovšej predmetnej situácii, a to nielen v oblasti očakávanej legalizácie činnosti zakázanej miestnej Cirkvi, ale aj v oblasti podmienok na oživenie pôsobnosti aj jej rehoľných štruktúr.

Pri príležitosti už štátnou správou povoleného pokračovania tradície usporadúvania Velehradských slávností Katolíckej cirkvi došlo dňa 14. mája 1968 aj k vyhláseniu obnovenia legálnej existencie Viceprovincie gréckokatolíckych redemptoristov na Slovensku. Pri tejto udalosti za prítomnosti vyše štyroch desiatok slovenských redemptoristov došlo aj k ustanoveniu jednotlivých rehoľných predstavených. Viceprovinciálom (protoigumenom) so sídlom v Michalovciach sa stal prvý slovenský gréckokatolícky redemptorista, otec, budúci profesor rehoľnej školy ThDr. PhDr. Ján Mastiliak CSsR, rodák zo zemplínskej obce Nižný Hrabovec (okres Vranov nad Topľou). Zvolili aj predstavených (igumenov) jednotlivých kláštorov. Igumenom michalovského kláštora sa stal otec Štefan Lazor CSsR.

(Pokračovanie v budúcom čísle)